

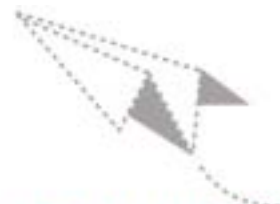
הוקרה לאיכות, ליזמות ולמצוינות

פרס רקנאטי-צ'ייס-רש"י למורה היזם
אות רמון לאיכות, מצוינות ומנהיגות לתלמידים

מוזיאון תל-אביב, י"א באלול תשס"ה, 15 בספטמבר 2005

פרס רקנאטי • צ'ייס • רש"י
למורה היזם

תעשיידע
תעשייה למען חינוך מתקדם

תוכן החוברת

- יזמות, מצוינות ומנהיגות, של תלמידים ומורים, למען חברה טובה יותר
 - האות לאיכות, מצוינות ומנהיגות ע"ש אילן רמון
 - תעשיידע - תעשייה, יזמות, איכות, מצוינות וחינוך
 - אילן רמון
 - דברי רונה רמון
 - זוכי האות ע"ש אילן רמון
 - פרס רקנאטי-צ"ייס-רש"י למורה היזם
 - דבר יושבי ראש פרס המורה היזם
 - זוכי פרס המורה היזם ותיאור היוזמות הזוכות
 - חברי ועדות הערכה, דרוג ובחירת הזוכים בפרס המורה היזם לשנת 2005
 - חברי ועדת ההיגוי והמועצה הציבורית בפרס המורה היזם
 - חברי ועדות השיפוט לאות לאיכות, מצוינות ומנהיגות ע"ש אילן רמון
 - חברי ועדות השיפוט המחוזיות של משרד החינוך
- A letter from Rona Ramon
 - Col. Ilan Ramon
 - Industry, Entrepreneurship, Quality, Excellence and Education
 - Recanati-Chais-Rashi Award for the Entrepreneur Teacher
 - Enterprise, excellence and leadership by students and teachers for a better society in Israel

יזמות, מצוינות ומנהיגות, של תלמידים ומורים, למען חברה טובה יותר בישראל

"אין לנו אוצרות טבע, לא מקורות אנרגיה, וגם לא גודל ההופך לאיכות - כוחנו באדם" - זוהי אמירה המושמעת תדיר במקומותינו. אמירה זאת תישאר קלישאה נדושה, אם לא נשקיע מאמצים בטיפוח האדם וביצירת חברה איכותית, הוגנת וסובלנית.

חברת זאת מתארת שני מפעלים, שמטרתם להבליט ולהאיר עשייה לטיפוח האדם והחברה בישראל - פועלים של מורים ושל תלמידים, שבדרכם ועשייתם יש ביטוי למנהיגות יוזמת, החותרת לאיכות ולמצוינות. שני המפעלים הם האות לאיכות ומצוינות על שם אל"מ אילן רמון ז"ל, המוענק על-ידי עמותת "תעשיידע", ופרס רקנאטי-צ"ייס-רש"י המוענק למורים יזמים.

שני המפעלים חברו לקיים טקס משותף, ובו נצדיע לשני הגורמים המרכזיים במערכת החינוך - מורים ותלמידים - ונציין את הכוחות המביאים להרחבת מעגלי היזמות והמצוינות במערכת החינוך.

יעקב קופ **ליאון רקנאטי**
יו"ר פרס רקנאטי-צ"ייס-רש"י
למורה היזם

שרגא ברוש
נשיא התאחדות התעשיינים

יואב שלוש
יו"ר עמותת "תעשיידע"

עמותת "תעשיידע" (עמותת החינוך של התאחדות התעשיינים בישראל) שמה לה למטרה לקדם תלמידים על בסיס הפלטפורמה התעשייתית - מוצרים, מפעלים, מכונות, חומרים ואנשים - כל אלה מספקים כר נרחב ללימוד תהליכים, אנושיים וטכנולוגיים, להכרת העולם מעשה ידי אדם, ולהבנת הגורמים המניעים את התעשייה אל הישגיה - יזמות, שיתוף בידע, עבודת צוות, דבקות במטרה ושאיפה מתמדת לאיכות. התעשייה היא, אם כן, הראי הדידקטי בו משתקפים, בדרך בלתי אמצעית, תובנות וערכים הניצבים בבסיס הקונצנזוס החינוכי, בארץ ובעולם.

עמותת "תעשיידע" פועלת במאות בתי ספר, ובעזרת מדריכים מקצועיים, תעשיינים מתנדבים ומורים מן השורה, מתרגמת ידע ומשאבים מהתעשייה לתוכניות לימוד ולעשייה חינוכית אחרת - בקורסי יזמות תעשייתית, בתחרות הממציא הצעיר, בסדנאות לחשיבה יצירתית בהקשרים תעשייתיים, ובמסגרות דומות. העמותה פועלת בכל רחבי הארץ, ובכל סוגי בתי הספר - מבתי ספר לחינוך מיוחד, דרך בתי הספר ה"רגילים", וגמור במרכזי מחוננים, בבתי ספר יהודיים ובמגזר הערבי, בגוש דן, בבית שאן, בערד, בקריית מלאכי, בג'סר אלזרקא, בקריית אתא ועוד ועוד. בכל אלה אנו מקדמים תלמידים (בעזרת מוריהם וצוות בית הספר), ונותנים בידיהם קצות חוטים ליזמות אישית, לחשיבה שונה, ולמבט אחר על העתיד.

דמותו של אילן רמון מהווה דוגמא מובהקת לאותם ערכים שהעמותה שלנו אמונה על הנחלתם לנוער - ערכי המצוינות, היזמות והמנהיגות. לכן מצאנו לנכון ליזום את הענקת האות על שמו, כדרך להוקיר את אותם בני נוער שמגשימים את הערכים האלה בעשייתם היומיומית.

יואב שלוש
יו"ר העמותה

אילון גדול... !

אילון גדול... !

אל"מ אילן רמון (1954 - 2003)

לא בכדי נבחר אילן להיות האסטרונאוט הישראלי הראשון.

כשרון טבעי, שלווה בדבקות במטרה ובנגישות לאדם ולחברה, הליכו את אילן כנתיב שכולו הצטיינות, וכולו עשייה המונעת על ידי ערכי אמת - מחויבות למשפחתו ולמדינתו.

אילן, תלמיד מצטיין בביה"ס התיכון בבאר שבע, התנדב לקורס טייס. סיים אותו בהצטיינות. בראשית דרכו בחיל האוויר טס רמון במטוסי מיראז' וסקייהוק, ובשנות ה-80 היה בין הטייסים הראשונים שיצאו לארה"ב כדי ללמוד להטיס את המטוס F-16, שעתיד היה להיות מטוס הקרב החדש של חיל האוויר. כטייס F-16 השתתף רמון בתקיפות מבצעיות רבות. למרות גילו הצעיר (27), הוא נבחר להשתתף במשימה המיוחדת מכולן - הפצצת הכור הגרעיני בעיראק (יוני 1981).

לאחר ששימש בתפקיד סגן מפקד טייסת F-16, עזב רמון את הצבא ללימודי הנדסת אלקטרוניקה ומחשבים. כשסיים את לימודיו, עם חזרתו לצבא הקבע, התמנה אילן לתפקיד סגן מפקד טייסת פאנטומים, ומאוחר יותר מפקד טייסת F-16. בשנת 1992 מונה לראש ענף במטה חיל האוויר ומאוחר יותר - לתפקיד ראש מחלקת אמצעי לחימה בחייל - תפקיד שמילא במשך שלוש שנים.

אילן היה שותף לצוות הפיתוח של מטוס הליביא והשתתף בפרויקטים ביטחוניים נוספים.

בשנת 1998 נבחר והתנדב למשימת הטיסה במעבורת החלל "קולומביה". בדרכו המיוחדת, נשא עימו אילן לחלל את תחושת הגאווה הלאומית, לצד המשימה המדעית הכוללת של מעבורת החלל, יחד עם שליחות מחקרית של תלמידים.

גם בהכנות לטיסה, וגם בעת הטיסה, נשקף אלינו אדם, שלמרות היותו בגבהים שבני תמותה מעטים חוו, הוא היה איתנו ב"גובה העיניים" - צנוע, ישר וחס.

כאשר אנו מעניקים אות למצוינות ולמנהיגות לבני נוער בישראל - אילן רמון הוא הדמות להזדהות, והוא מסמל עבור כלנו איכות ומצוינות.

בוגרים וזוכים יקרים,

ראשית עלי לומר כמה קשה היתה הבחירה למתן האות, שהרי כל אחד ואחת מכם הוא סיפור הצלחה מרגש ביותר.

הינכם נמצאים בתקופה חדשה בחייכם, השירות הצבאי הינו שירות חובה, וכל אחד תורם בו בהתאם ליכולתו וכישוריו לחברה ולמדינת ישראל. במפגש עימכם למדנו על המוטיבציה הרבה שלכם לתרום במסגרת הצבא והשירות הלאומי, ובטוחני שתמצו את הפוטנציאל האדיר הטמון בכם ביחידות מובחרות ובתחומים שונים. נוכחנו, שלגביכם השמים כבר אינם הגבול.

אנו נמצאים כאן הערב על מנת להוקיר ולהודות לכם על תרומתכם האדירה שנעשתה במשך שנים בהתנדבות מתוך תחושת אחריות לחברה בה אנו חיים. נפלה בחלקנו הזכות להכירכם ולו במעט, שמענו סיפורי חיים מאתגרים ומדהימים שסופרו מתוך צניעות, אמונה ודבקות במטרה.

השקעתם שעות רבות של מחשבה ועשייה בהקמת תנועות נוער לחריגים, בריכוז קבוצות התנדבות חדשות, קבוצות הכנה לצבא ועוד. כל אלה נעשו מתוך תחושת נתינה ושליחות ותוך קבלת סיפוק רב מעצם תרומתכם.

אילן האמין בחינוך, הוא האמין שבכם תלוי עתידנו, עתיד המדינה. אילן כתב :

"הילדים והנוער הם עתיד הפיתוח וההתקדמות מכיוון שהם פתוחים לרעיונות חדשים, יצירתיים ולא שבויים בדעות קדומות, ולכן הם חשובים כל כך לעתידנו".

אות רמון מוענק לכם על היותכם מובילים ומנהיגים מלידה, הנותנים מעצמכם למען עתיד טוב יותר במדינה. אני משוכנעת בהצלחת דרככם גם בעתיד ושעוד נשמע רבות עליכם, ולפיכך העתיד נראה ממש טוב!

ברצוני להודות להורים על התמיכה שעליה שמענו מכל אחת ואחד מכם. אנו כהורים יודעים להעריך את ההשקעה הנדרשת לגידול ילדים כמזכר.

אילן היה גאה מאד בכם!

ירבו כמותכם, עלו והצליחו.

רונה רמון

ענבל זוהר ביה"ס אוהל שם, רמת גן

בית הספר וארגון LEAD הם הבסיס לפעילותה הענפה של ענבל.

בשש שנותיה בבית הספר, נוסף על היותה תלמידה מצטיינת, ענבל היתה פעילה במועצת התלמידים (גם כחברה מן המניין, גם כסגנית יושבת-ראש וגם כיושבת-ראש), וגם כיושבת-ראש במועצת התלמידים העירונית. במועצה התמקדה ענבל בהובלת התלמידים ל"מאבקים" ערכיים (החל ממניעת אלימות וכלה בשיפור תנאים בבית הספר), לצד תמיכה בתלמידים עם מוגבלויות קשות בבית הספר "ונצואלה".

ההצטרפות לארגון LEAD הובילה את ענבל (יחד עם עמיתים) להקמת פרויקט התנדבות בפנימיית "מקווה ישראל". תלמידי הפנימייה (רובם בני העדה האתיופית) שהיו רגילים להיות מושא לתגובות חמלה מחד וסלידה מאידך, הפכו לתומכים, מסייעים ונותנים, ופעלו במקומות שונים בחולון, סייעו לקשישים, סייעו לילדים הסובלים מפגור, סייעו בלימודיהם של תלמידים משכונות מצוקה, ועוד.

פרויקט זה הוערך כדבר המשמעותי ביותר שקרה בפנימייה באותה שנה.

אמרו על ענבל:

"נדיר לראות בימינו בני נוער עם מעוף, יצירתיות וחשיבה קהילתית וחברתית כמו ענבל, השואפים לפעול למען החברה" (יעל מטלון, מתנ"ס נאות שושנים, חולון).

בן חרמון קריית חינוך ע"ש בן-גוריון, עמק חפר

בן, תלמיד מצטיין, מתנדב ללא לאות בקהילה, פועל תחת שני דגלים - דגל ארגון LEAD, ודגל תנועת המושבים. התחום החופף לשניהם - הידברות בין ערבים ליהודים, במטרה ליצור חברה סובלנית, ואווירת דו-קיום טובה יותר.

כחניך LEAD יזם בן הקמת פרויקט ייחודי של הידברות בין בני נוער יהודים מעמק חפר לבין בני נוער מטייבה ומקלנסווה. זהו פרויקט בר קיימא, משמעותי, שאמור ליצור שינוי מקומי - יתר הבנה ויתר סובלנות, שיובילו לדו-קיום אמיתי.

כמדריך בכיר בתנועת המושבים, בן הוביל פעילויות למניעת סמים ולמניעת אלימות בשכונות חלשות בעמק חפר. זאת פעילות עם ילדים בשכבות גיל ד'-ו', ההופכים טרף קל לסמים ולאלימות בשכונתם. הפעילות השוטפת, תוך יצירת דוגמאות חיוביות לחיקוי, מאפשרת להוציאם ממעגל האלימות, ולפתוח להם כיווני חיים חיוביים.

גם בפעילות "השגרתית" של תנועת הנוער במושב, בן נוטל חלק פעיל ומוביל, ובכלל זה הדרכה פעילה מכיתה ט' עד כיתה י"ב. גולת הכותרת של ההדרכה הייתה הדרכת דור המדריכים הבא - ליווי והנחיה במהלך השנה (שנת רוב הבגרויות).

ונוסף על ההדרכה במושב - ריכוז מחנות התנועה וריכוז פעילויות אזוריות בעמק חפר.

בהמשך ישיר לעשייה, בן התנדב לשנת שירות, אותה יעשה בשנה הקרובה באחת הקומנות של התנועה בארץ.

כל אלה הן פעילויות הנעשות לצד לימודי ביטכנולוגיה ומדעים ברמה גבוהה, ולצד לימודי מוסיקה ברמה גבוהה.

אמרו על בן:

"בן מסוגל לרתום אנשים לעשייה, להוביל ולהשפיע. בן נמנה על האנשים שעושים ואינם מדברים... בן הינו דוגמה לנוער חושב... רציני, מחויב, צנוע ואכפתי, המהווה מודל לחבריו ולסביבתו" (אליאב זכאי, מנכ"ל LEAD).

אוהד שמש התיכון המקיף ד', אשדוד

הדימוי המזוהה עם אוהד - תלמיד טוב וספורטאי מצטיין, ומאידך - דוגמה ומופת בעשייה חברתית. רשימת פעולותיו ההתנדבותיות מגוונת וארוכה, וביניהן:

מועדון "בית חם" ברובע ה' באשדוד - מרכז לתמיכה לימודית ורגשית בילדים בגילאי 6-12 ממשפחות במצוקה כלכלית. התמיכה התבטאה בסיוע בהכנת שיעורי בית, בארגון פעילויות חברתיות לילדים, ובגיוס תרומות למימון ארוחות חמות לילדים. אוהד פעל בעצמו וגם הפעיל אחרים במועדון.

יחד עם חברו עידן יחזקאל (שגם הוא הגיע לשלב הגמר ב"אות רמון"), אוהד יזם ומימש פעילות הכנה לשירות משמעותי בצה"ל לכ-30 בני נוער מהעדה האתיופית. התוכנית כללה פיתוח כושר קרבי, וגם דיונים על משמעות השירות בצבא, טיולים להכרת הארץ ולהקניית תחושת שייכות ואהבת הארץ.

פרויקט צאל"ה - יוזמה חדשה של אוהד וחבריו, הקורמת עור וגידים בימים אלה - שילוב בני נוער מאקי"ם כתורמים לקהילה בתחומים (הרבים) בהם יכולים הם לתרום - עזרה לקשישים, סיוע לילדים, וכדומה. כדוגמת הגישה שענבל הציגה עם תלמידי "מקווה ישראל", גם כאן, התורם לקהילה הוא הנתרם האמיתי, ואם כך, ילדי אקי"ם ייתרמו!

אמרו על אוהד:

"מדובר בשילוב נדיר בין כושר מנהיגות יוצא דופן, משימתיות גבוהה ורגישות חברתית עצומה. אוהד מצליח לארגן את זמנו בצורה אופטימאלית המאפשרת לו להגיע להספקים אדירים ונדירים" (אליאב זכאי, מנכ"ל LEAD).

רבקה וויביה בית חינוך דתי ע"ש גרוס, קריית גת

רבקה וובה ממחישה, במעשיה ובהישגיה, כי אין דבר העומד בפני הרצון. היא הציבה לעצמה רף גבוה של הישגים במקצועות היותר מאתגרים מחד, ושל עשייה חברתית מגוונת ועתירת השקעה מאידך, ומעל לכל אלה - הצבת דוגמה מעודדת לבני הנוער יוצאי אתיופיה בקריית גת.

רבקה השכילה להשתלם במסגרות שונות - קורס מדריכים צעירים, קורס מדריכי של"ח צעירים ופרויקט מיכאל המארגר.

ההתנדבות של רבקה, מכיתה ט' ועד י"ב (ועד בכלל), כללה: התנדבות במועדון לילדים בשכונת מצוקה בקריית גת, גם בשנת הלימודים וגם בחופשת הקיץ, הדרכת טיולים מטעם בית הספר, תמיכה בתלמידים חלשים, במסגרת פרויקט "לאורו נלך", בבית ספר יסודי באשקלון סיוע לתלמידים חלשים בבית הספר שלה לקראת בחינות הבגרות.

נוסף על כל אלה, העדיפות הראשונה של רבקה מתמקדת בפרויקט "שחר" - פיתוח מנהיגות צעירה בקרב בני העדה האתיופית. הפעילות כוללת סיוע לתלמידים חלשים - בבית הספר, במועדון השכונתי ומחוצה לו (במשך ארבע שנותיה בתיכון).

אמרו על רבקה:

"רבקה משלבת נחישות ורצון, אינטליגנציה גבוהה ורגישות לסביבה. היא נעימת הליכות וצנועה, איננה מתבלטת, וכל עשייתה בשקט וביסודיות" (סיגל יעקב, המחנכת).

מקסים ברודט תיכון מקיף ח', באר שבע

מקסים, תלמיד מצטיין, רב תחומי בעשייתו, בהתנדבותו ובתרומתו לקהילה. מקסים חלק את זמנו ומרצו בהתנדבות בשלושה מעגלים:

המעגל הבית ספרי: פעילות במועצת התלמידים שכללה חונכות של תלמידים מתקשים במקצועות המדעיים (פיסיקה ומתמטיקה) והכנתם למבחנים.

המעגל העירוני, בבאר שבע: התנדבות במגן דוד אדום, שכללה השתתפות פעילה באירועי מתן עזרה ראשונה, התנדבות פעילה מאד במשמר האזרחי, ופעילות בארגון "אחרי" - הכנה לשירות הצבאי.

מקסים "נסחף" לפעילות נוספת: "כריך לכל תלמיד" - הכנת כריכים לתלמידים בבתי הספר. מקסים הוביל מתנדבים מארגון "אחרי" גם אל פרויקט הכריכים.

המעגל הרחב, האזורי: התנדבות משמעותית בבית הספר "אחווה" של קהילת העברים בדימונה - במסגרת פרויקט "שמיניסטים עם הפנים לקהילה". סיוע לתלמידים חלשים (ובכללם תלמידי חינוך מיוחד), ארגון מסיבות, ימי ספורט ופעילויות העשרה אחרות.

אמרו על מקסים:

"מקסים ניחן בצניעות הליכות. הוא שקט, אחראי ויוזם, מסור לחבריו, עושה את פעילותו למען הקהילה בשעות שאחרי הלימודים, בענווה ובצניעות, בשקט. לא ידענו (בבית הספר) את היקף פעילותו" (שלומית ביתן, רכזת שכבת י"ב).

פרס רקנאטי • צ"ייס • רש"י
למורה היזם

פרס רקנאטי-צ"ייס-רש"י למורה היזם

מרכזיותה של מערכת החינוך, תפקידיה בתחום החברתי והכלכלי, וחלקה הרב בתקציבים החברתיים ובתוצר הלאומי אינם שנויים במחלוקת - תחום החינוך בולט בין התחומים שעל קידומם ועל חשיבותם רווחת אחדות דעים בקרב הציבור. יחד עם זאת, ואולי אף בשל כך, הישגיה של מערכת החינוך נתונים מעת לעת, ולאחרונה במיוחד, לגלים של ביקורת, שבין מוקדיה העיקריים נמצאים המורים, רמתם ואיכות ההוראה שלהם.

מבלי להמעיט מחשיבותם של תהליכי ביקורת ושל דרישה וחתירה לשיפורים, הרי מעשה החינוך הוא פעלם של מורים ומחנכים רבים, השוקדים על מלאכתם ב"שדה", ועבודתם המשותפת, הנבנית בעמל יומיומי, היא המבנה את התהליך, אשר אל פרויו נשואות עיני כל. פרס המורה היזם נוסד כדי לאתר ולהאיר ברחבי הארץ, ובכל חלקיה של מערכת החינוך, מורים ובתי-ספר, שעשייתם החינוכית נושאת גוון של יזמות הראויה לתשומת לב מיוחדת.

רעיון הפרס למורה היזם נהגה על ידי החתומים מטה והופעל על ידו לפני שנתיים. השנה חברו עימנו סטנלי צ"ייס, איש עסקים אמריקאי הידוע בפעילותו בתחום החינוך בישראל, וכן קרן סאקט"א-רש"י, הקרן הגדולה והמשמעותית ביותר בפעילותה בתחומי החינוך והרווחה בישראל. כמי שמאמינים ביזמות, אנו רואים חשיבות רבה בהדגשתה והעברתה גם למערכת החינוך, ומאמינים בכוחם של מורים (וקבוצות מורים) בעלי כישורים ליזום, להניע ולקדם איכויות בסביבת עבודתם. על כן הצבנו לעצמנו מטרה משותפת לסייע באיתור הכוחות המניעים הללו בתוך המערכת, ויחדיו הנענו, בברכת משרד החינוך והמנכ"לית שלו, רונית תירוש, פעולה שבמרכזה עומד המורה, והיא מכוונת לציבור המורים והמחנכים מכל מגזרי החינוך בישראל, בבתי-הספר היסודיים והעל-יסודיים.

התכנית מכוונת בעיקר לאותם מורים אשר בעבודתם באים לביטוי כישורים והישגים, שהם מעבר למסירות ולביצוע טוב של תכניות מקובלות. התכנית מכוונת למורים, אשר הצליחו לפתח יוזמות ייחודיות המספקות פתרונות אפקטיביים לבעיות ולאתגרים המתעוררים במציאות המורכבת והמשתנה בבתי-הספר ובקהילה, ומקדמות את ההישגים הלימודיים והחינוכיים של תלמידיהם – הישגים אשר יאפשרו להם לתרום במסגרת שירותם הצבאי, להצליח בלימודיהם האקדמיים, להשתלב במגזרי המשק השונים, ולתרום באופן משמעותי לחברה.

הקריטריונים שנקבעו לצורך הערכת היזמות ובחירת המורים הזוכים מתייחסים לייחודם של התכנים ושל עקרונות ההוראה, לדרך פעולתו של המורה בתוך המערכת הבית-ספרית החל בשלב הרעיון וכלה ביישומו, לזיהוי תוצאות מוכחות, ולפוטנציאל ההפצה של היזמות.

מדי שנה נבחרות עד 18 יזמויות, ולכל מורה מוענק פרס כספי של 10,000 ש"ח. לגיבוש דרכי הפעולה וליישומם הוקמו ועדת היגוי ומועצה ציבורית, בהן משתתפים חברים מכל מגזרי העשייה החינוכית, החברתית והעסקית בישראל.

תהליך האיתור והבחירה

השנה, השנייה לפעילות הפרס, נבחרו 24 מורים, המובילים 17 יוזמות שונות ממרבית מגזרי מערכת החינוך, מבתי-ספר הפזורים בכל אזורי הארץ ועוסקים במגוון רחב של תחומי לימוד. תהליך הבחירה מתוך 250 יוזמות שהוגשו כלל שישה שלבים, בהם השתתפו כ- 30 מעריכים עתירי ניסיון בהוראה, בניהול ובפיתוח, המייצגים מגזרים ואזורים שונים בארץ ובעלי מומחיות בתחומי דעת שונים. בשלושת שלביו הראשונים של התהליך נשמרה הקפדה על קבלת הערכה בלתי תלויה ממספר מעריכים (לפחות שניים) וקיומו דיונים המאפשרים שילוב נקודות מבט ודגשים שונים הנוגעים לסביבת הפעולה של המורה.

29 יוזמות עלו לשלב הרביעי, בו רואיינו המועמדים והופעל הליך של בירור תוצאות היוזמה ובירור השפעתה באמצעות מסמכים, שיחות טלפוניות, בדיקת מומחים ולעתים ביקור בבתי-הספר. השלב החמישי כלל דיונים של פורום רכזי השיפוט של הפרס. בשלב האחרון של הבחירה בין המועמדים הצטרפו למעריכים גם נציגים מוועדת ההיגוי ומהמועצה הציבורית.

מהלכים לאחר קבלת הפרס

בימים אלה נערכות פעולות לבניית דרכי פעולה שיאפשרו הפצת מידע על התכניות הזכות ועל דרכי הפעולה של המורים הנבחרים, חיפוש ערוצים להטמעתם במערכת ברמה מקומית, אזורית או ארצית, מתן עידוד לקשרים בין המורים לבין גופים מתאימים בארץ ובחו"ל, במטרה לסייע ולגבות את המשך תרומתם למערכת החינוך והחברה.

תודתנו העמוקה לאנשי החינוך הרבים - אנשי מערכת החינוך על כל גווניה - אשר נרתמו לרעיון קידום ועידוד היזמות במערכת החינוך ותרמו מזמנם, ממרצם ומניסיונם העשיר וייעצו, פעלו ושפטו ללא לאות, ולעפר נמרודי, אבי בטלהיים ועיתון "מעריב" אשר חרט על דגלו תמיכה בחינוך והעניק חסותו לפרס המורה היזם.

אנו מקווים כי "פרס רקנאטי-צ'ייס-רש"י למורה היזם" יעורר ויקדם בקרב המורים ובקרב הציבור חשיפה ראויה של יוזמות חינוכיות בהן אנו מתברכים.

יעקב קופ

ליאון רקנאטי

יושבי ראש

פיתוח אתר אינטרנט להוראת אנגלית מקוונת וככלי לתקשורת לקהילת בית-הספר העל יסודי

e-mail: orayigal@netvision.net.il
<http://ziv.jerusalem.k12/engmain.html>

הגב' בומרנט זכתה בפרס על הקמת והפעלת מערכת מקוונת משולבת ללימוד אנגלית, המיועדת לפרויקטים ולתקשורת בתוך קהילת בית-הספר.

ראשיתו של הפרויקט באתר ללימוד אנגלית, שנועד לאתגר ולעורר עניין אמיתי בקרב התלמידים, בהתאמה ליכולותיהם המגוונות, ותוך חיזוק יכולתם ללמוד באופן עצמאי. האתר מתאפיין בהיקף הנרחב והמגוון של החומר שהוא מכיל, ובו תכנים לימודיים, כמו גם תכני רקע והעשרה מגוונים. האתר ללימוד האנגלית הורחב והוא כולל מרכיב נוסף - מערכת פרויקטים מקוונים באנגלית. התלמידים חוקרים נושאים בתחומים מגוונים, תוך שהם עוברים שלבים שונים בתהליך של התנסות והערכה עצמית. הפרויקטים פונים לנושאים המעניינים את התלמידים באופן אישי, כגון "איש השנה", "נסיעות" ו"חלומות", כאשר לכל פרויקט מוגדרות מטרה ומשימה. התלמידים יכולים לעבוד בצורה עצמאית או בשיתוף (לפי סגנון הלמידה שלהם) ולגשת לטקסטים עדכניים ואותנטיים באינטרנט. שניים מהפרויקטים הנם בינלאומיים, בין-תרבותיים ואינטראקטיביים. ככלל, מערכת הלימוד המקוונת היא פרויקט המעודד למידה עצמאית, כאשר הדגש מושם בו-זמנית על תהליך הלימוד ועל התוצר הסופי. בנוסף לכך, האתר מהווה כלי תקשורת לקהילת בית-הספר והוא כולל אתרי משנה למקצועות השונים, מידע על בית-הספר, אתרי מורים, אחות בית-הספר, יועצות וחינוך חברתי, הודעות וחדשות ואתר זיכרון לחללי בית-הספר.

תלמידים רבים משתתפים באופן פעיל בפרויקט אתר האנגלית ונעזרים במערכת הבית-ספרית המקוונת. ההנחיה הצמודה, המשוב המיידי והגיוון הרב המאפיינים את הלמידה המקוונת תרמו לעלייה במוטיבציה הלימודית, תוך גידול במספר המשתתפים בפרויקט (כ-150 תלמידים נעזרים באתר האנגלית בקביעות ולפחות פעם בשבוע) והתרחבות היקף החומר המוצג באתר. היוזמה זכתה לשבחים ממומחים לפעילויות פדגוגיות חדשניות משולבות תקשוב, אשר התרשמו בעיקר מן האיכויות והיקפי השימוש באתר ללימוד האנגלית, כמו גם מן הניסיון להרחיב את מעגל הפיתוח למורים אחרים, וצינו כי "האתר מרשים בהיקפו ובאיכותו הפדגוגית והאסתטית והתוצאה מרשימה בכל קנה מידה".

ד"ר עדנה בן-יצחק מונסליזה

מורה לביולוגיה ולמדעי הסביבה בתיכון מקיף א' באר-שבע, חוקרת ומרצה באוניברסיטת בן-גוריון בנגב, באר-שבע

"הכיתה הירוקה" - קידום תלמידי הכוון ומב"ר, כיתות ט'-י"ב, לבגרות 5 יח"ל במדעי הסביבה

e-mail: bened@bgumail.bgu.ac.il

לפני 10 שנים החליטה ד"ר בן-יצחק מונסליזה, בעקבות פניית מנהלת בית-הספר, גב' סמדר ז"ק, להירתם לקידום תלמידי כיתות הכוון והמב"ר במקיף א' בבאר-שבע. תלמידים אלו אינם זוכים בדרך-כלל לתשומת הלב אותה מקבלים תלמידי החינוך המיוחד מחד, וגם לא לזו המוענקת לתלמידים המצטיינים מאידך, ופעמים רבות הם 'נופלים בין הכיסאות'. ד"ר בן יצחק מונסליזה בחרה להתמקד בתלמידים אלה, במטרה למנוע ולבלום את נשירת התלמידים ולקדםם, כך שיוכלו לעמוד בהצלחה בבחינות הבגרות. האמצעי שפיתחה הוא יצירת מסגרת מגבשת, מאתגרת ומתגמלת לתלמידים בצורת כיתה המתמחה בלימוד אקולוגיה ומדעי-הסביבה.

כיום, עשר שנים מאז שהחלה היוזמה, מגישה המורה את תלמידי המב"ר לבגרות, ברמה של 5 יח"ל, בהצלחה ותלמידיה הפכו ל"סיירת ירוקה" ומובחרת של בית-הספר. על יוזמתה זו, שהעניקה לתלמידיה הזדמנות ייחודית ועל הצלחתה בקידום התלמידים, הישגיהם ודימויים העצמי והחברתי - נמצאה היוזמת ראוייה לפרס.

המורה ותלמידיה עוסקים בבעיות אקולוגיות בבאר-שבע ובסביבתה. בכל שנה נבחר נושא אחר וסביבו נכתבות עבודות ומבוצעות עבודות חקר שונות ברמת 5 יח"ל. היוזמת מקפידה לפתח את התכנית, ליצור פעילויות שאינן שגרתיות בכיתות המדוברות ולשמור על רלוונטיות התכנים תוך חינוך לאזרחות ולמעורבות.

ביוזמת "הכיתה הירוקה" משולבות אינטליגנציות מרובות כשיטת לימוד: אמנות (האינטליגנציה המרחבית), בניית דגמים ("עיר ירוקה", "פארק השלום", ועוד), ציור (בולים - מניעת פגיעה בחופים) וכרזות (מחזור בפסולת); עבודה בטבע (האינטליגנציה הנטורליסטית) בעבודות מחקר, בעבודה בחממה, בתחנה למחזור פסולת אורגנית ובספורים לימודיים (סיור כינרת ושפד"ן), צלילה באילת, פעילויות למען הקהילה דוגמת ניקוי נחל באר-שבע ועוד; השתתפות בתחרויות, הצגת עבודות המחקר והתמודדות עם שאלות שהוצגו מטעם חבר שופטים (האינטליגנציה הלשונית והבין-אישית).

תלמידי הכיתה הגיעו להישגים מרשימים במיוחד בכתיבת עבודות מחקר, בהן הציון הממוצע היה 95 בשני המחזורים שניגשו עד כה לבגרות, וייצגו את התכנית ואת בית-הספר בתחרויות ובתערוכות מקומיות ובין-לאומיות.

זוהייר עבד רבו מנהל, ביה"ס היסודי עין-ראפה/נקובה

אייל בלוך מחנך, ביה"ס ולדורף "אדם", ירושלים

בתי-ספר תאומים – חינוך לשלום באמצעות עבודה עברית-ערבית של ילדי
בתי-הספר היסודיים

e-mail: eyb@zahav.net.il

מר עבד רבו ומר בלוך שמו להם למטרה להכשיר דור צעיר, המסוגל להתמודד טוב יותר עם המצב הפוליטי-חברתי הסבוך, שהוא פוגש ויפגוש בעתיד, עם שינוי הדימוי של האחר וקבלתו, תוך יצירת פתיחות כלפי הזר והשונה בכלל. בימים אלה, של מציאות פוליטית-חברתית מורכבת ובלתי יציבה, היוזמים בחרו להתמקד ביצירת מפגש בין ילדים יהודים וערבים. התובנה הייתה, שהצלחה בגישור על פערים של תרבות, שפה, דת, מעמד סוציו-אקונומי, גישות חינוכיות, ואף סביבה חברתית ותקשורתית עוינת, לעיתים, תהווה מקור לתקווה ולהשראה לעתיד. על יוזמתם והצלחתם במשימה מורכבת וחשובה זו נמצאו היוזמים ראויים לפרס המורה היזם.

היוזמה פועלת החל משנת 1997 והיא החלה בשיתוף פעולה בין כיתות ג' בבית-הספר "אדם" בירושלים לבין בית-הספר "פרחי התקווה" ברשות הפלשתינית, בהנהלת חוסיין איברהים עיסא ז"ל. היוזמה נמשכת היום בין בתי-הספר "אדם" ו"עין ראפה-עין נקובה" (שליד עין חמד).

התכנית מבוססת על גישת חינוך וולדורף, המדגישה את החוויה הנובעת מעשייה. התכנית היא תלת שנתית ומשתתפים בה 180 ילדי כיתות ג' עד ו' מדי שנה. התכנית מתבצעת על בסיס מפגשים שבועיים בני 3-4 שעות כל אחד, בהתאם לשכבת הגיל: כיתה ג'- חקלאות בסטף, מזרעה עד קציר; כיתה ד'- להטוטנות וריקמה; כיתה ה'- אולימפיאדת ילדים ברוח יוון הקלאסית.

היוזמים גייסו שיתוף פעולה ותמיכה של ההורים, קק"ל, מוזיאון יהדות איטליה, מועצת מטה יהודה, וממשלת יוון, והפרויקט היווה מקור השראה לפרויקט בינלאומי - אולימפיאדת שלום לילדים מאזורי קונפליקט, שהתקיימה ביוון בקיץ 2001. הפרויקט הפך לתנועה עולמית בשם AllinPeace, שמטרת העל שלה היא יישום תכנית בתי-ספר תאומים באזורי סכסוך אתני ומעמדי.

הסופר דויד גרוסמן היטיב לתאר את חשיבות היוזמה ואת המתרחש בה: "כפשטות ובעדינות מוליך אותנו הסרט אל שורשי הדברים, שכמעט נשתכחו מאתנו אחרי עשרות שנות חיים באזור האסון, אל המגע הטבעי, החם, שבין ילד לילד ואדם לאדם - גם אם הם ישראלים ופלסטינים, כלומר אויבים-לפי-שעה - ואל האדמה המארכת את זה ואת זה, אל עונות השנה העוטפות אותם ואל היכול שהיא מצמיחה להם, וגם אל השפה העשירה ומלאת החיים, שיכולה להתרקם בין אלה שאין להם, לכאורה, שפה משותפת".

زهير عبد ربه مدير المدرسة الابتدائية عين رافة/ نقوبا

إيال بلوخ مربّب، مدرسة وولدورف "آدم"، القدس

المدارس التوائم – التربية للسلام عن طريق العمل العبري – العربي لطلاب المدارس الابتدائية

e-mail: eyb@zahav.net.il

السيد عبد ربه والسيد بلوخ وضعا نُصب أعينهما هدف تأهيل جيل من الشباب، أكثر قدرة على التعاطي مع الوضع السياسي - الاجتماعي المعقّد، الذي يواجهونه اليوم وسيواجهونه في المستقبل، بتغيير صورة الآخر وقبوله، من خلال الانفتاح على الأجنبي والمختلف بوجه عام. في مثل هذه الأيام، من الواقع السياسي - الاجتماعي المركّب وغير المستقرّ، إختار المبادران التركيز على برمجة لقاء بين طلاب يهود وعرب. كان الوعي بأن النجاح في جسر الهوة الثقافية، اللغوية، الدينية، المكانة الاجتماعية - الاقتصادية، التوجهات التربوية، وحتى البيئة الاجتماعية والإعلامية العدائية، أحياناً، سيشكل بارقة أمل وإشراقه نحو المستقبل. وإنّه تنميّاً لمبادرتهما ونجاحهما في هذه المهمة المعقدة الهامة، اعتُبر المبادران أهلاً لنيل جائزة المعلم المبادر.

تنشط المبادرة منذ سنة 1997 وقد انطلقت بتعاون مشترك بين صفّي الثالث في مدرسة "آدم" بالقدس ومدرسة "زهور الأمل" لدى السلطة الفلسطينية، بإدارة المرحوم حسين إبراهيم عيسى. تتواصل المبادرة اليوم بين مدرسة "آدم" ومدرسة عين رافة - عين نقوبا (بالقرب من عين حمد).

البرنامج مبني على أساس توجّه وولدورف التربوي، الذي يؤكّد على المتعة النابعة من العمل. يستمر البرنامج ثلاث سنوات ويشترك فيه 180 من طلاب صفوف الثالث حتى السادس كل سنة. يتمّ تنفيذ البرنامج على أساس لقاءات أسبوعية من 3-4 ساعات لكل منها، وفق الشريحة العمرية: الصف الثالث - زراعة، من الزرع حتى الحصاد؛ الصف الرابع - الشعوذة والزرع؛ الصف الخامس - أولمبيادة طلاب بروح اليونان القديمة.

قام المبادران بتجنيد التعاون المشترك والدعم من قبل الأهالي، الصندوق الدائم لإسرائيل ("هكيران هكيمات ليسرائيل")، متحف يهود إيطاليا، مجلس مقرّ يهودا، والحكومة اليونانية، وقد شكّل المشروع مصدر إشراق لمشروع دولي - أولمبيادة سلام للطلاب من مناطق النزاع، التي جرت في اليونان صيف 2001. وتحوّل المشروع إلى حركة عالمية باسم All in Peace, وهدفها الأسمى هو تطبيق برنامج المدارس التوائم في مناطق النزاع العرقي والمكانوي.

وقد أحسن الأديب دافيد غروسمان في وصف أهمية المبادرة ومجرياتهما: "ببساطة وبرقّة، يأخذنا الفيلم إلى جذور الأشياء، التي غابت عن ذاكرتنا بعد عقود من العيش في منطقة الكارثة، يأخذنا إلى الاتصال الطبيعي، الحارّ، بين الطفل والطفل، بين الإنسان والإنسان - وإن كانوا إسرائيليين وفلسطينيين، أي وإن كانوا أعداء حتى الساعة، يأخذنا إلى الأرض التي تستضيف هذا وتستضيف ذاك، يأخذنا إلى مواسم السنة التي تضمّمهم وإلى الغلة التي تجود بها لهم، كما يأخذنا إلى اللغة الغنية النابضة بالحياة، القادرة على التشكل بين هؤلاء الذين - على ما يبدو - لا تجمعهم لغة مشتركة".

יפעת ברנגולה בידאיה סרסור מרואה סרסור

מורה לחינוך מיוחד וקלינאית תקשורת
מדריכה ללקויי שמיעה במגזר הערבי, מחוז מרכז
מורה ללקויי שמיעה, מדריכה בחטיבה הצעירה
מורה ללקויי שמיעה, רכזת הצוות ללקויי שמיעה
ביה"ס היסודי אל מוסתקבל, ג'לג'וליה

שילוב תלמידים בעלי לקות שמיעה במסגרת חינוכית רגילה במגזר הערבי

e-mail: ifatoo@yahoo.com

הגב' יפעת ברנגולה, הגב' בידאיה סרסור והגב' מרואה סרסור זוכות בפרס המורה היזם על יוזמתן לשילוב ילדים בעלי לקות שמיעה במסגרת חינוכית רגילה במגזר הערבי, לראשונה בישראל, החל מגיל חטיבה צעירה.

מרבית הילדים בעלי לקות שמיעה במגזר הערבי לא זכו לחינוך פורמלי כלשהו עד שהחל הפרויקט, ומעטים מביניהם, אשר למדו בבתי-הספר, הגיעו לרמת הישגים נמוכה ביותר. בשנת 1998 יזמו הזוכות את הפרויקט, במטרה לקדם את החינוך לבעלי לקות שמיעה במגזר הערבי. יוזמתן נועדה להשוות את החינוך ברמתו ובמכלול השירותים הניתנים בו למסגרות המתקדמות בעולם בנושא זה; להעמיד את ערך קבלת השונה בראש סולם העדיפויות בעשייה החינוכית; ליצור מסגרת לימודית גמישה, המתאימה את עצמה לצרכים הייחודיים של כל ילד ולהקנות לילדים אלה כלים, המאפשרים להם לקחת חלק בחברה ולהתקיים בכבוד.

במסגרת היוזמה הוכשר צוות מקצועי, אותרו התלמידים במגזר, ונבנה דגם ייחודי, המקיים שילוב אינדיבידואלי לצד שילוב כיתתי. התלמידים בעלי לקות השמיעה משולבים בכיתות הרגילות, כל אחד לפי יכולותיו ועל פי מערכת אישית. השילוב מתאפשר בתכנון של שירותי תמיכה מותאמים, עם דגש על תרגום סימולטני לשפת הסימנים לכלל התכנים המועברים בכיתה הרגילה.

בפרויקט משתתפים היום 47 תלמידים בעלי לקות שמיעה, מגן חובה עד כיתה ו', המגיעים מרחבי מחוז המרכז. הפרויקט מתקיים בבית-הספר היסודי, בהנהלתה של הגב' חדיג'ה טהא, המשמש גם כמרכז אזורי לתלמידים בעלי לקות שמיעה. הצלחת הפרויקט מרשימה: הילדים ניגשים לאותם מבחנים המועברים בכיתות הרגילות והישגיהם לא נופלים מאלה של חבריהם השומעים. הם משולבים בכל תחומי החיים של בית-הספר, לוקחים חלק במועצת התלמידים, ורבים מן התלמידים השומעים פיתחו שליטה בשפת הסימנים, המאפשרת להם תקשורת עצמאית עם בעלי לקות השמיעה, ללא עזרת מתווכים. הצלחת היוזמה מעוררת עניין רב והצוות מדריך סטודנטיות מאוניברסיטת תל-אביב וממכללת בית ברל ומארח משלחות חינוכיות ואקדמיות מהארץ ומח"ל.

يفعات برنغولا

معلّمة في التعليم الخاصّ ومعالّجة اتصال مرشدة لذوي العسر السمعيّ في الوسط العربي، لواء المركز

بداية سرور

معلّمة لذوي العسر السمعيّ، مرشدة في الوحدة الشابة

مروة سرور

معلّمة لذوي العسر السمعيّ، مركّزة طاقم ذوي العسر السمعيّ.

مدرسة المستقبل الابتدائية، ججولية

دمج طلاب ذوي عسر سمعيّ في إطار التعليم العاديّ في الوسط العربيّ

e-mail: ifatoo@yahoo.com

السيدة يفعات برنغولا، السيدة بداية سرور والسيدة مروة سرور حائزات على جائزة المعلّم المبادر لقيامهنّ بالمبادرة إلى دمج طلاب ذوي عسر سمعيّ في إطار تعليم عاديّ في الوسط العربيّ، لأول مرة في إسرائيل، بدءاً من جيل الوحدة الشابة.

غالبية الطلاب ذوي العسر السمعيّ في الوسط العربيّ لم يحظوا بتعليم رسميّ ما حتى انطلاق المشروع، والقليل من بينهم، ممّن تعلّموا في المدارس، كان مستواهم التحصيليّ متدنياً جداً. بادرت الفائزات إلى المشروع سنة 1998، لهدف دفع تعليم ذوي العسر السمعيّ في الوسط العربيّ إلى الأمام. كان الهدف من وراء مبادرتهنّ هو مساواة التعليم، بمستواه وبمجمّل الخدمات المقدّمة في إطاره، بالأطر العالمية المتقدمة في هذا المجال؛ كما رفع قيمة قبول الآخر في العملية التعليميّة إلى رأس سلم الأولويات؛ وخلق إطار تعليميّ ليّن، يلائم نفسه إلى الاحتياجات الخاصة بكلّ طالب وإكساب هؤلاء الطلاب أدوات، تمكّنهم من أن يكونوا جزءاً من المجتمع ومن العيش بكرامة.

تمّ في إطار المبادرة تأهيل طاقم مهنيّ، تمّ تشخيص الطلاب في الوسط العربيّ وبناء أنموذج خاصّ، يوفرّ الإدماج الفرديّ إلى جانب الإدماج الصّفيّ. الطلاب ذوو العسر السمعيّ مُدمجون في الصفوف العادية، كلّ حسب قدراته ووفق برنامج شخصيّ. عمليّة الإدماج متاحة بتخطيط خدمات دعم ملائمة، مع التأكيد على الترجمة الفورية إلى لغة الإشارات لمجمّل المضامين التي يتمّ نقلها إلى الطلاب في الصف العاديّ.

يشارك، اليوم، في المشروع 47 طالباً ذا عسر سمعيّ، من الروضة الإلزامية إلى الصف السادس، الذين يصلون من مناطق لواء المركز. يجري المشروع في المدرسة الابتدائية، بإدارة السيدة خديجة طه، وهي مدرسة يتمّ استخدامها، أيضاً، كمركز إقليميّ للطلاب ذوي العسر السمعيّ. نجاح المشروع نجاح باهر: يتقدّم الطلاب إلى الامتحانات نفسها التي يتمّ تمريرها في الصفوف العادية وتحصيلهم لا يقلّ عن تحصيل زملائهم الممتّعين بأسماعهم. هم مُدمجون في مجالات الحياة المدرسية كافة، لهم نصيب في مجلس الطلبة، والكثير من الطلاب الممتّعين بأسماعهم قد طوّروا ملكة في لغة الإشارات، تتيح لهم الاتصال الذاتيّ مع ذوي العسر السمعيّ من دون مساعدة وسطاء. إن نجاح المشروع يثير اهتماماً كبيراً، ويقوم الطاقم بإرشاد طالبات جامعيّات من جامعة تل أبيب ومن كلية بيت بيرل ويستضيف وفوداً تعليمية وأكاديمية من البلاد والخارج.

ד"ר נורית גנץ מורה ללשון, תיכון אורט קריית מוצקין

"לומדים רחוק - לומדים קרוב": קורס הכנה באינטרנט לבגרות בלשון

e-mail: dnganz@bezeqint.net

ד"ר גנץ זכתה בפרס המורה היזם על בניית אתר אינטרנט המהווה קורס הכנה לבגרות בלשון.

הקורס המתקשב בלשון, שפותח על-ידי ד"ר נורית גנץ, בסיוע המחלקה למחקר ולפיתוח באורט ומכון גורלניק לשיפור דרכי הוראה, מספק מענה לשיפור הישגי התלמידים וידיעותיהם במקצוע זה. הקורס הוא פרי עבודתה של ד"ר גנץ בשטח והיכרותה את קשיי התלמידים ואת צורכיהם. הקורס מובנה, מקיף, מושקע מאד וכולל חומר רב אשר עשוי לסייע בצורה אמיתית ללומד לקראת מבחני הבגרות.

שיטת הלימוד בקורס ומערכי השיעור, אותם בנתה ד"ר גנץ, מותאמים לכלל תלמידי ישראל, למתקשים כמו למצטיינים, לזקוקים ללימוד פרטני, ולאלה המעוניינים בחזרה ובשינון, ובמיוחד לתלמידים שאין ידם משגת מימון שיעורים פרטיים. הקורס הוא תחליף מלא לשיעור פרטי ופרטני ובמתכונתו זו הוא עשוי לפתוח צוהר עתידי ללימוד עצמי ולצמצום שעות הוראה פרונטליות.

ד"ר גנץ השכילה ליישם את החזון הפדגוגי שלה במסירות אין קץ, תוך עשיית שימוש בחדשנות הטכנולוגית ובמקצועיותה הרבה בתחום הלשון. היא הפכה את הלימוד המקוון לחוויה בעלת נופך אישי, תומך ומעודד. פועלה מהווה פריצה לעולם המחר, בו לכלל התלמידים ניתנת האפשרות ללמוד ולהצליח בדרכים חדשניות ומאתגרות, הקרובות לליבם, תוך פיתוח למידה עצמאית, יוזמה ומעורבות.

תלמידיה של ד"ר גנץ עושים בקורס שימוש רב ומרשים בהיקפו, וציוניהם של משתתפי הקורס בבחינות הבגרות מהווים עדות חותכת לתרומתה הרבה של יוזמה זו להצלחתם: הציון הממוצע של משתתפי הקורס באורט בית-שאן בשנת תשס"ד, למשל, 88, גבוה באופן מובהק מציונם של אלה שלא השתתפו בקורס - 65. על תרומתה של ד"ר גנץ להצלחתם יעידו תלמידיה שבזכותה חוו למידה מרחוק שאין קרובה ממנה.

שרה גרז'וטיס מורה למתמטיקה, תיכון אמי"ת גוש דן, גבעת שמואל

מערכת תומכת להוראת מתמטיקה ברמת 4-5 יח"ל לכיתות י"א-י"ב - יצירת ערבות הדדית פעילה, העצמה והתמדה על-ידי חברותות ואתר אינטרנט

טל': 03-5324243
www.g-math.co.il

מחויבות עמוקה להוראת המתמטיקה ולתלמידיה הניעה את הגב' גרז'וטיס לעשות שימוש בכל כלי אפשרי העומד לרשותה, כדי לבנות מערכת תומכת, המורכבת מסט רחב של כלים מגוונים. הגב' גרז'וטיס שילבה ביוזמתה בין כמה מטרות - לימוד והבנה של מתמטיקה ברמת 4-5 יח"ל, יצירת אווירה לימודית תומכת ומפרה והעלאת שיעורי ההצלחה בלימודים, ללא צורך במורים פרטיים ובהוצאות כספיות נילוות. על מחויבותה זו והצלחתה במשימה נמצאה הגב' גרז'וטיס ראויה לפרס המורה היזם.

הגב' גרז'וטיס יצרה את תכנית החברותות, הפועלת במספר מסלולים משלימים סביב הכנת שיעורי הבית. ההישגים מגוונים במישור הלימודי ובמישור החברתי: תלמידים מכיתה י"א עוזרים לתלמידי חט"ב; תלמידים עובדים בזוגות, ברמה זהה (בניגוד למקובל), ומטפסים יחדיו לרמת קושי גבוהה יותר, כאשר תלמידים מצטיינים משתלבים בתפקיד "החבר הטלפוני", המהווה גיבוי מעבר לחברותא. בכל המסלולים מתוגמל החונך בתוספת ציון, והחניך מקבל תוספת ציון בהתאם לעמידה בסולם הישגים אישי. המורה יצרה אווירה בה ההשתתפות כדאית לכל הצדדים, ושאלת שאלות ובקשת עזרה הן לגיטימיות. שיעורי ההצלחה של היוזמה גבוהים, כאשר תלמידים שיפרו ציון ב-40 נקודות ואין ציונים שליליים. היוזמה הורחבה לשכבת גיל נוספת, כאשר ההשתתפות בתכנית וולונטרית, אך בשנתיים האחרונות כל התלמידים בחרו לקחת בה חלק. שיפור משמעותי ניכר באקלים החברתי ובאווירת הקבלה והתמיכה בכיתה. הפתיחות והסיוע של מנהל בית-הספר, מר נועם סרי, הוסיפו ותרמו להצלחת היוזמה.

בנוסף בנתה המורה, גב' גרז'וטיס, יחד עם בנה, יאיר גרז'וטיס, אתר אינטרנט, שמטרתו לאפשר לכל תלמיד גישה לידע המתמטי הנדרש, ברמות השונות של הלימוד לקראת הצלחה במבחני הבגרות במתמטיקה. באתר פורום, מצגות ודפי עבודה בנושאי הלימוד של המתמטיקה בתיכון. האתר נמצא בצמיחה מתמדת ועומד כיום על כ-7,000 כניסות לחודש.

ראוי לציין כי יוזמתה של הגב' גרז'וטיס ניתנת ליישום במגוון תחומים נוספים, ללא תלות בדיסציפלינה וללא צורך במשאבים מיוחדים מלבד זמן ורצון טוב.

ויקטור גרינוולד

מורה לתיאטרון ותקשורת בכיתות י"א-י"ב,
אולפנת להב"ה, קדומים

"מקום אחר" - תיאטרון קהילתי ככלי להעמקת השייכות של בנות העדה האתיופית באולפנה

טל' 054-7723037

אולפנת להב"ה בקדומים שבשומרון הינה בית-ספר שש שנתי, המונה כ-800 תלמידות מן האזור, הלומדות במסגרת אקסטרנית. כ-130 תלמידות הן בנות העדה האתיופית, ותיקות ועולות חדשות, הן מגיעות מכל רחבי הארץ ומתגוררות בפנימייה הצמודה לאולפנה. בין בנות הפנימייה לבנות האולפנה קיים פער גדול בכל הרמות, הן ברמה הסוציו-אקונומית והן בתחושת הערך, הקבלה העצמית וכדומה.

מר גרינוולד זכה בפרס על יוזמתו לצמצום הפער בין שתי הקבוצות באמצעות התיאטרון: העלאת הצגות בחג הסיגד האתיופי, בהשתתפות בנות האולפנה מן העדה האתיופית, בפני כל בנות האולפנה, תוך חשיפת תכנים מעולמן של יוצאות אתיופיה, עיבוד החומר, העלאת תחושת הערך והביטחון העצמי שלהן וקבלתן על-ידי קהילת התלמידות.

לאורך תקופת העבודה של מר גרינוולד עם תלמידותיו על ההצגה מתקיים תהליך קבוצתי מרתק, משמעותי ועמוק של כתיבה ועשייה יצירתית של צוות הפנימייה והבנות - בחירת הנושאים, דרך העלאתם, חלוקה לקבוצות, כתיבה ובירור של שאלות העולות תוך כדי העשייה. בתהליך זה מושם דגש על נושאים של זהות אישית ומשפחתית, התמודדות עם פערים למול החברה ודימוי עצמי ברמה האישית והקבוצתית. התהליך מאפשר לבנות להביע את תסכוליהן ואכזבותיהן מבית-הספר ומהחברה בצורה עניינית והוא בונה בתוך אווירת קבלה ושותפות. כהמשך ליוזמה מתקיים אחת לשבוע מפגש של תיאטרון ספונטני - פלייבק, עם קבוצה של כעשרים בנות שהשתתפו בהצגה.

למעלה מ-70 תלמידות מכל הכיתות משתתפות בפרויקט אשר החל בשנה"ל תשס"ד. התהליך תורם לביטחון העצמי, לדימוי העצמי ולשילוב החברתי של הבנות וכן מעמיק את השתתפותן הפעילה במסגרת הלימודית ומחוצה לה. לדוגמה, חלה עלייה בנוכחות בשיעורים וירידה בכעיות המשמעת באולפנה ובבית וניכר שיפור ביכולותיהן הלימודיות. הבנות מכירות בחשיבות של שימור התרבות, המאכלים והמנהגים של העדה האתיופית לצד השילוב החברתי והתרבותי במדינה. כל בנות י"ב שהשתתפו בהצגה ממשיכות במסגרת שירות לאומי. לצד איזון בין התרבויות השונות, נוצרה באולפנה אווירת פתיחות, קבלה ועניין בשונה ובאחר.

סמדר שחף יועצת חינוכית

סימה דהן-אבוטבול יועצת חינוכית

החטיבה העליונה של אורט ביאליק, קרית ביאליק

חדר יועצות וירטואלי - אתר אינטרנט של יועצות חטיבה עליונה

e-mail: sshahaf@ort.bgu.org.il, simavi1@012.net.il
http://bialik.ort.org.il/counsel

הגב' שחף והגב' דהן-אבוטבול הקימו את אתר "חדר היועצות של אורט ביאליק" - מרחב וירטואלי עצמאי של יועצות בית-הספר הנמצא בתוך האתר הכללי של בית-הספר.

האתר כולל מידע רלוונטי על נושאים שונים המעסיקים מתבגרים - חרדת בחינות, הפרעות אכילה, מיניות, הכנה לצה"ל, אסרטיביות, הכוון מקצועי, סמים ואלכוהול, ליקויי למידה, התמודדות עם אסון, והתאבדות. המידע הראשוני על כל אחד מהנושאים מוצג באמצעות שאלות ותשובות, רשימת קישורים מומלצים, ומספרי טלפון וכתובות שימושיים. למבקרים באתר מוצע בנוסף נוסף של אסופת דברי שפר וחוכמה תחת הכותרת "חומר למחשבה". המידע המופיע באתר לגבי כל אחד מהנושאים מאורגן בקצרה ובצורה תמציתית ולא מייגעת.

בנוסף, ניתן למצוא באתר מידע אודות צוות הייעוץ בבית-הספר ודרכי הפנייה ליועצות, כולל מספרי טלפון ישירים וכתובת אי-מייל.

מרכיב משמעותי נוסף באתר הוא הפורום הייעוצי - "בואו נדבר על זה", הפתוח לכל אחד ומאפשר פנייה אנונימית בכל שעה של היום (או הלילה) בנושאים מגוונים, התלבטויות, קשיים ומצוקות רגשיות. לא פעם התבטאות אובדנית בפורום אפשרה איתור והצלת תלמיד שהיה בסכנת חיים.

האתר משרת כ-1800 תלמידים בשכבות י', י"א וי"ב, כמו גם את הוריהם, את הצוות החינוכי של בית-הספר ומבקרים אנונימיים נוספים. האתר, העומד על ממוצע של כ-350 מבקרים בחודש, פעיל ודינמי, ומתקיימים בו דיאלוגים פתוחים, אישיים וחמים. זמינות המידע ואפשרויות יצירת הקשר עם יועצות בית-הספר, מעבר לשעות הלימודים, באופן ישיר, לצד האפשרות לחיסיון ואנונימיות, מאפשרים פתיחת ערוץ תקשורת נוסף ואפקטיבי בין התלמידים לבין צוות הייעוץ בבית-הספר. הצוות מצליח להגיע למספר רב יותר של תלמידים, ובעיקר לאותם תלמידים, החוששים ונמנעים מפנייה ישירה ליועצת, גם כאשר הם נמצאים במצוקה קשה. האתר מזמן דיון פעיל ברשת בין התלמידים ומקום לאינטראקציה ביניהם ולהתמודדות עם דילמות של ייעוץ, תוך בקרה של מנהלות הפורום.

שוש דיאמנט

יוזמת, מפעילת ומנהלת הפרויקט,
ביה"ס "עמל", חולון

"זה לא בשמיים" - תיאטרון בובות קהילתי לשילוב והעצמת תלמידי החינוך המיוחד

e-mail: zdiamant@bezeqint.net

הגב' שוש דיאמנט זכתה בפרס על יוזמתה להקמת מיזם "זה לא בשמיים" - תיאטרון בובות קהילתי, שחזונו הוא שילוב תלמידי החינוך המיוחד בקהילה על-ידי מתן הזכות וההזדמנות לתרום.

היוזמת הקימה במתחם בית-הספר תיאטרון בובות, הכולל אולם הצגות מצויד ומעוצב, המופעל על-ידי שלושים תלמידים בעלי פיגור שכלי בגילאי 10-21. תלמידיה של גב' דיאמנט מפעילים את הבובות, התפאורה, האפקטים המוזיקליים, קולות הרקע והתאורה. הם מראים לעצמם ולקהילה שיש להם מה להציע - יש להם כישורים ויכולות, כאשר על החברה לתת להם את ההזדמנות לממשם. תיאטרון הבובות מציג לתלמידים ולבוגרים בקהילה חוויה תיאטרלית ייחודית ומופלאה, אשר לצידה מתקיים מפגש היכרות עם המפעילים המיוחדים של התיאטרון, הלוא הם ילדים כמותם, שהם בעלי פיגור שכלי ונכויות. ייחודו, קסמו וחוזקו של הפרויקט נעוצים ביכולתו לרתום את הקסם והפנטזיה שבתיאטרון להסרת מחיצות, להתוודעות ליכולות של האדם עם המוגבלויות ולהעצמתו.

היוזמה פועלת זה חמש שנים. במסגרת הפעילות בבית-הספר מופקות מדי שנה ארבע הצגות תיאטרון בובות, על סוגיו השונים, ברמה מקצועית ואמנותית גבוהה. ההצגות עוסקות בנושאים מגוונים, המותאמים לעונות השנה ולתכני הלימוד של תלמידים המבקרים בפרויקט. לאורך שנת הלימודים מתקיימות שתי הצגות מדי יום בשעות הבוקר. משך המפגשים הוא שעה והם כוללים שיחה מקדימה, הצגת תיאטרון ורב-שיח בין המפעילים לקהל הצופים.

למעלה מ- 12,000 תלמידי מוסדות החינוך בעיר, מכיתות גן עד ו', הצופים בהצגות מדי שנה, זוכים להיחשף לראייה אחרת על האדם בעל המוגבלות. ההצגה והמפגש שלאחריה מאפשרים היכרות חווייתית ותורמים, יותר מכל תכנית מובנית, לסובלנות ולקבלת השונה. הצלחת היוזמה באה לידי ביטוי הן במישור האישי, עבור התלמידים המשתתפים בתיאטרון, והן במישור הקהילתי - היוזמה העצימה את היכולות של התלמידים בעלי הפיגור השכלי בכל מעגלי חייהם, היא העצימה את תפיסתם העצמית מצד אחד ומצד שני את התפיסה הקהילתית של התלמידים המפעילים את התיאטרון, שהפכו להיות כוכבים בקרב ציבור התלמידים הצופה בהצגותיהם. התהליך החינוכי שעבר על החברה בחולון בהשפעת היוזמה מתמצה באמירתה של לירן, אחת מן המשתתפות בפרויקט: "פעם קראו לי הילדים במתנ"ס: הנה המפגרת. היום הם שמחים איתי וקוראים לי כוכבת, זאת שמציגה הצגות".

פיתוח ובניית לוחות מוסעים במסגרת סדנת אוטוטרוניקה לכיתות י'-י"ב

טל': 050-5740612

לפני מספר שנים פונה ביה"ס בו לימד מר חרירי למבנה קטן והמורה המסור לאוטוטרוניקה נאלץ להסתפק בסדנה אחת במקום שש. תלמידיו של מר חרירי אופיינו בעבר כתלמידים תת-משיגים, שנשרו מבתי-ספר בגלל קשיים לימודיים, חסרי מוטיבציה או יכולת לימודית עיונית, שחלקם חסרי שקט וריכוז, הזקוקים לעבודה מעשית המותאמת לצורכיהם האישיים. מר חרירי הצליח ביצירתיות, בעקשנות, בדאגה ובנחישות, ליזום 'מפעל' חדשני. 'המפעל' שיזם מספק לתלמידיו תנאים טובים, העולים אף על התנאים הקודמים, משפר את הישגיהם הלימודיים ואף פותר בעיות משמעת ומוטיבציה. על כך מצאה אותו ועדת הפרס ראוי לפרס המורה היזם.

מר חרירי בנה בכיתה הקטנה שהוקצתה לו סדנא קומפקטית ומצוידת היטב, המאפשרת לקלוט את כל התלמידים בו זמנית, נותנת מענה אמיתי למקצוע ומאפשרת לכל תלמיד לעבוד בעמדה אישית בקצב אישי ולהשתלב בה תוך התנסות בבניית מודלים מתקדמים, תוך הקניית ביטחון ביכולתו. המפתח לארגון החדש היה מסוע, עליו נבנו לוחות דו-כיווניים חדשניים ומקוריים, המאגדים לתוכם את כל חומר הלימודים המעשי, מאפשרים בניית מערכות הניתנות להפעלה וביצוע בדיקות.

התארגנות זו אפשרה לקבוצות גדולות יחסית לעבוד בו-זמנית, ליצור אווירה לימודית עבור התלמידים שיכולתם הלימודית הייתה נמוכה ולספק במשותף תחושת יצירה, מוטיבציה, התקדמות והתגברות על מכשולים. הזוכה הצליח להגיע לכל אחד מן התלמידים ולאפשר להם לטעום את טעם ההצלחה, לשאוף להתמודד עם יחידות בגרות וגמר במקצוע, לחוש מחויבות וקבלה תוך שינוי תפיסת עולם וערכים ושיפור הדימוי העצמי שלהם והדימוי שלהם בעיני חבריהם ומשפחתם. במקום 6-8 תלמידים בלבד, אשר יכלו להשתתף בסדנא עד כה, בעוד חבריהם נותרו מובטלים, עובדת היום בסדנה הפעילה הכיתה כולה (כ-20 תלמידים). התלמידים נהנים, מוותרים על הפסקות מרצונם וזוכים ל"עלייה לרגל" של תלמידי כיתות אחרות. השנה הוגשו שמונה פרויקטים לגמר במקום שניים שהוגשו מידי שנה עד כה, ונבנו 18 מערכות מסוגים שונים.

מר חרירי הצמיח יוזמה בהעדר תנאים, הוא מורה בנשמה, צנוע, מלא מוטיבציה ואהבה למקצוע ולהוראה והוא יזם מפעל יוצא מן הכלל.

מנאל זייד רכזת מגמת לקויי שמיעה, בי"ס אלאחווה, אום-אל-פאחם

פיתוח תכנית לימודים מקיפה וראשונה מסוגה ללימודי השפה הערבית לתלמידים בעלי לקות שמיעה בכיתות א'-ב'

e-mail: alahouae@yahoo.com

גב' זייד זכתה בפרס על יוזמתה לפיתוח תכנית לימודים בית-ספרית חדשנית, מקיפה וראשונה מסוגה במגזר הערבי ללימודי השפה הערבית לתלמידים בעלי לקות שמיעה בחומרות שונות בגילאי 6-7. היוזמה מאפשרת, לראשונה, לשלב ילדים חרשים, כבר מגיל הגן, בין ילדים שומעים, רגילים.

משימת לימוד השפה בכלל - והשפה הערבית בפרט - היא משימה קשה לילדים בעלי לקות שמיעה. המחסור בכלים ייעודיים לאוכלוסייה זו במגזר הערבי גרם לכך שילדים רבים לא הצליחו להשתלב כלל במערכת החינוך הרגילה אלא נותרו מאחור ואף נשרו בשלבים מוקדמים יחסית ממסגרות החינוך.

הגב' זייד, בשיתוף צוות החינוך המיוחד בבית-ספר אלאחווה באום-אל-פאחם, יצרה תכנית לימודים חדשנית למגזר הערבי, הכוללת שישה ספרים, המותאמים לתלמידים בעלי לקות שמיעה. תכנית הלימודים מקיפה ומעמיקה - ארבעה ספרים העוסקים בקריאה וכתבייה ושני ספרים נוספים, העוסקים בדקדוק ובהעשרה. הספרים פותחו בהתבסס על מאפייני השפה של תלמידים אלו ובמידת האפשר גם על מאפייני תפיסת הדיבור אצל בעלי לקות שמיעה.

יוזמתה של הגב' זייד החלה לפעול בשנת 2003 ואפשרה לילדים בעלי לקות שמיעה במגזר הערבי, שעד כה נותרו מאחור, להשתלב במערכת החינוך הרגילה. בשנה"ל תשס"ד הועברה התכנית לשמונה תלמידים לקויי שמיעה בני 7 (מתוך כ-30 תלמידים בעלי לקות שמיעה באזור). התלמידים הראו שיפור משמעותי בהישגים בלימודי השפה הערבית עם יישום התכנית: ממוצע הציונים עלה מ-45 ל-70. כתוצאה מכך כבר שולבו ארבעה מתוכם בכיתות רגילות בשיעורי הערבית. הגב' זייד הפיצה את הספרים לכל דורש בנדיבות, בהפקה ובמימון עצמיים וללא כל בקשת תמורה, וסייעה למורות לבעלי לקות השמיעה ולתלמידים בכך שהתוותה לראשונה דרך מובנית המותאמת לצורכיהם הייחודיים.

منال زيّاد مركّزة فرع العسر السمعيّ، مدرسة الأخوة أ - أم الفحم

تطوير برنامج تعليم مدرسيّ شامل هو الأوّل من نوعه لتعليم اللّغة العربية للطلاب ذوي العسر السمعيّ في الصّفين الأوّل والثاني

e-mail alahouae@yahoo.com

حازت السيدة زيّاد جائزة على مبادرتها إلى تطوير برنامج تعليم مدرسيّ حديث وشامل، هو الأوّل من نوعه في الوسط العربيّ لتعليم اللّغة العربية للطلاب ذوي العسر السمعيّ بدرجات صعوبة مختلفة من أبناء 6-7 سنوات. تتيح المبادرة، للمرة الأولى، دمج الطلاب الصمّ - منذ سنّي الروضة الأولى - بين الطلاب الممتّعين بأصماعتهم.

إن مهمة تعليم اللّغة بوجه عامّ - واللّغة العربية بوجه خاصّ - مهمة صعبة بين طلاب يعانون عسرًا سمعيًّا. إن النقص في الأدوات المخصّصة لهذه الفئة في الوسط العربيّ أدى إلى أن يكون الكثير من الطلاب غير قادرين بتأنا على الاندماج في جهاز التعليم العاديّ فيخفوا في الخلف، حتى إنهم، في مراحل مبكرة نسبيًّا، تسرّبوا من إطار التعليم.

السيدة زيّاد، بالاشتراك مع طاقم التعليم الخاصّ في مدرسة الأخوة في أم الفحم، بنت برنامجًا تعليميًّا حديثًا للوسط العربيّ، يشتمل على سنة كتب، ملائمة للطلاب المصابين بالعسر السمعيّ. البرنامج التعليميّ شامل ومعقّد - أربعة كتب موضوعها القراءة والكتابة وكتابان إضافيان موضوعهما القواعد والإثراء اللغوي. تمّ تطوير الكتب استنادًا إلى مميّزات لغة هؤلاء الطلاب وأيضًا - قدر المستطاع - إلى مميّزات إدراك الكلام لدى المصابين بالعسر السمعيّ.

تم البدء بتفعيل مبادرة السيدة زيّاد سنة 2003 فأتاحت للطلاب المصابين بالعسر السمعيّ في الوسط العربيّ، الذين كانوا ح تى الآن مهملين في الخلف، الاندماج في جهاز التعليم العادي. تمّ سنة 2004 تطبيق البرنامج على ثمانية طلاب مصابين بالعسر السمعيّ أبناء 7 سنوات (من بين نحو 30 طفلًا مصابًا بالعسر السمعيّ في المنطقة). أظهر الطلاب تحسُّنًا ملموسًا في تحصيل اللّغة العربية بتطبيق البرنامج: ارتفع معدّل العلامات من 45 إلى 70. وقد تمّ، نتيجة لذلك، دمج أربعة منهم في صفوف عادية في دروس اللّغة العربية. قامت السيدة زيّاد، بكرم منها، بتقديم الكتب إلى كلّ من طلب، بإنتاج وتمويل شخصيّن ومن دون طلب أيّ مقابل، وقد ساعدت معلّّمات ذوي العسر السمعيّ والطلّاب بأنّها، لأول مرة، رسمت طريقًا بنويّة ملائمة لاحتياجاتهم الخاصة.

נטע חרמוני מורה למדעים

ניצה בן ששון מורה לטכנולוגיה

שרה קולר מחנכת ורכזת פדגוגית

ב"ס אזורי ממ"ד "מודיעים", נחלים

"קשרים" - תכנית לימודים חמש שנתית ורב-תחומית לתלמידים והוריהם בנושא חמשת החושים

e-mail: kolerim@walla.co.il

גב' חרמוני, גב' בן ששון וגב' קולר זכו בפרס על בניית תכנית לימודים בית-ספרית, חמש-שנתית, מקיפה ורחבה בנושא "קשרים", המתמקדת בחמשת החושים. השונות הרבה הקיימת בבית-הספר היסודי - בו לומדים 400 תלמידים מ-17 יישובים כפריים, השונים ברמתם התרבותית, הדתית והחברתית-כלכלית - הולידה צורך בתכנית לימודים אחידה, רב-שנתית ורציפה, הנוגעת בתחומי עניין משותפים ומבוססת על מכנה משותף רחב.

היוזמות הפעילו את בית-הספר כולו במסגרת תכנית בית-ספרית, חמש-שנתית, המתמקדת בכל שנה באחד מחמשת החושים. היוזמה החלה בשנה"ל תשס"ג בנושא חוש הריח, בשנה"ל תשס"ד התמקדו המורות בחוש הראייה, ובשנה"ל הנוכחית (תשס"ה) פעל ביה"ס סביב חוש השמיעה. היוזמות הצליחו ליצור אינטגרציה מלאה בין חמשת החושים לבין תחומי הלימוד השונים, תוך פריסת התכנית באופן מובנה ומקיף על פני חמש שנים. התכנית מתבצעת בשני שלבים: במהלך השנה מתקיימת למידה רב-תחומית של תכני הנושא בכל כיתות (במדעים, יהדות, שפה, טכנולוגיה ומוסיקה) ולקראת סוף השנה מתקיים יום שיא, בעקבות תכנון, ביצוע ובהפקה של קבוצות תלמידים מכתות ה-1, מלווים במורים מנחים. לדוגמה, בשנה שהתמקדה בחוש הראייה, השתתפו ביום השיא כ-1000 תלמידים והוריהם, אשר פעלו ב-28 תחנות הפעלה של כל תחומי החיים - החל בהכרת המצוות הקשורות לחוש הראייה, דרך התנסות בשלילת חוש הראייה, וכלה במפגש עם כלבי נחייה לעיוורים.

כתוצאה מיוזמתן של הזכות, השתנתה האווירה בביה"ס - הלמידה נובעת מעניין אמיתי וישנה התחברות לנושא הקרוב לכל התלמידים. בבית-הספר הורגשו שינויים משמעותיים בתפקודם של תלמידים אשר בלטו ביצירתיות וביכולות ביצוע גבוהות, תוך גילוי מנהיגות בהפעלה עצמה. התלמידים ביטאו יכולות וכישורים שלא באו לידי ביטוי בלמידה המסורתית בכיתה.

היוזמה אפשרה למידה אחרת, היוצאת מגבולות הכיתה, המשתמשת בחומרים אוטנטיים, בהתנסויות מדעיות-מוזיאוניות, בהתחברות לאנשי מקצוע (דוגמת אופטומטריסט) ומפגש בלתי אמצעי עם הקהילה הרחבה יותר (דוגמת ילד עיוור שסיפר על עולמו), ובעיקר אפשרה קשר של הבנה בין היחיד לסביבתו.

אמיר יחיאלי

מורה למדעים ולחינוך סביבתי, מנשה אליישר,
בית-הכרם, תל"י - ירושלים

איסוף גשם ומחזור מי ברזיות בבתי-ספר ככלי ליצירת מפנה בתודעה
סביבתית וחינוך לצרכנות בת קיימא

e-mail: amir_y@012.net.il

פרס המורה היזם מוענק למר יחיאלי על יוזמתו, המתמקדת בהקמת מערכות פשוטות וזולות לאיסוף מי גשמים ומחזור מי ברזיות בשטח בית-הספר. גירעון המים בישראל מוחשי ומוכר היטב והבעיה צפויה להחמיר עם הגידול באוכלוסיית המדינה. איסוף מי גשם עשוי לתת מענה לאובדן מיליוני מ"ק מים באזורים בנויים. מעבר לחיסכון שמאפשרת יוזמתו של מר יחיאלי, היוזמה מהווה בסיס לרתימה חינוכית של 'המפעל' להקניית ערכים וככלי פדגוגי ללימודי המדעים והמחשב.

מר יחיאלי בנה תכנית לימודים מלאה, שכבתית ורב שנתית, המשלבת לימודי גיאוגרפיה, מדעי הסביבה, מידענות ומיומנויות מחשב, המאפשרת לחשוף את התלמידים לרעיון ולשתפם בתכנון ובביצוע, תוך הגשת עבודות מדידה וחקר המהווים כלי לימודי חשוב. היוזמה מנסה לגשר על הנתק של הדור הנוכחי מהסביבה ומשאביה, לחזק את ההבנה ואת רגש האחריות לצרכנות נכונה, ולהביא לחשיבה בת קיימא למטן עתיד טוב יותר.

הודות למימון וסיוע שגייס היוזם מקרן דבורה, מהקרן החדשה לירושלים וממנח"י, בתוספת מימון אמריקאי ואירופי, מיושמת המערכת כבר ב-11 בתי-ספר, בהם נחסכים אלפי מ"ק מים וכספים רבים למדינה ולבתי-הספר (חיסכון של כ-2/3 בצריכת המים ועד 10,000 ש"ח לבית-ספר). יעילות המערכת מאפשרת החזרת העלויות תוך שנה-שנתיים מהקמתה.

במישור ההתנהגותי, ניכר שחל מפנה בתודעת הצרכנות של התלמידים, המתבטא בירידה משמעותית בצריכת המים בבית-הספר. כמחצית מתלמידי כיתות ו' גילו מעורבות עמוקה בפרויקט, והעידו על התעניינות רבה של ההורים ואף על שינויים בצריכתם הביתית. תלמידים בוגרים סיגלו לעצמם הרגלים של פיקוח על הצעירים מהם במקרים של אי-סגירת ברז או השפרצות מים בברזייה. נושא איסוף הגשם והחיסכון במים הפך לעניין בית-ספרי, שסביבו התפתחה "גאווה יחידה". חלק מן המורים והמחנכים נרתמו אף הם לנושא בכל המרץ והפכו אותו למוטיב חינוכי מרכזי. בנוסף, אימוץ היוזמה אצל שכנים פלשתינאים וירדנים הביא למפגשי תלמידים ומורים חוצי גבולות ומקרבי לבבות.

מרדכי מאיר מרכז המגמה להנדסת אלקטרוניקה ומחשבים, מכללת אורט ע"ש חרמץ, גבעת רם ירושלים

פרויקטים אישיים, יצירתיים ואטרקטיביים, המבוססים על חומרי גלם בסיסיים
וזמינים בהוראת הנדסת אלקטרוניקה ומחשבים לבגרות במגמות המדעיות הנדסיות

e-mail: momeir@ort.org.il

מר מאיר זכה בפרס על יזמות, המאפשרת לתלמידיו ללמוד, להתנסות, לבנות ולתכנת אלקטרוניקה בכל מקום, בכל זמן ובעלות כספית נמוכה, דרך בניית פרויקטים ופרויקטונים אטרקטיביים, מוחשיים, ומעוררי עניין אצל הלומד. תלמידיו של מר מאיר עובדים בקבוצות קטנות והם מתכננים בסיועו פרויקט ייחודי, המלהיב את דמיונם וקרוב לתחומי העניין שלהם. מעבר ליצירת מוטיבציה ועניין בקרב התלמידים, מוענקת לכל אחד מהם ההזדמנות למצות את יכולותיו בהתאם לכישוריו האישיים בתחומי המכניקה, העיצוב, התכנות והאלקטרוניקה. הפרויקטים מאתגרים, איכותיים וברמה גבוהה והם מוגשים כעבודות גמר בהיקף 5 יח"ל.

מאפיין ייחודי נוסף ביוזמה הוא עשיית שימוש בחומרי גלם בסיסיים וזמינים בלבד. חשיבות מאפיין זה, מעבר להוזלת עלויות הפרויקטים עבור התלמידים ועבור בית הספר, נעוצה בכך, שהתלמידים נדרשים לגלות יצירתיות ולפתח הבנה מעשית ומעמיקה באלקטרוניקה מעבר ללימוד התיאורטי. התלמידים יכולים להמשיך לעבוד על הפרויקטים גם בביתם, לאחר שעות הלימודים, והם נעזרים באתר אינטרנט פעיל שהמורה הקים, המכיל את כל המידע הדרוש ללמידה. בנוסף, אופיים המעשי והמוחשי של הפרויקטים מאפשר לתלמידים לגלות כי הידע מתחומי המתמטיקה, האנגלית, והפיזיקה הוא בעל ערך רלוונטי ושימושי.

מר מאיר החל בפעילותו בשנת 1998. התכנית מתפרסת על פני שלוש שנים ומשתתפים בה כ-100 תלמידים בכיתות י"ב. היצירתיות והיזמות שגילה מר מאיר בתוך המסגרת הקובנציונלית הובילה את תלמידיו להישגים מרשימים: בארבע השנים האחרונות הוגשו כ-150 עבודות גמר וממוצע הציונים שלהם 98. בנוסף, תלמידיו זוכים זה מספר שנים בהישגים נאים ומכובדים בתערוכות ובתחרויות ארציות ובינלאומיות בתחומי המדע והרובוטיקה, כגון תחרות "מדענים צעירים", תערוכת הפרויקטים של אוניברסיטת תל-אביב, תחרות הרובוטיקה "רובונר" (ארצות-הברית), תחרות "רובוקאף" (יפן) ועוד.

"הציפורים הנוודות אינן יודעות גבולות" - תכנית לימודים רב-תחומית לתלמידים מצטיינים בכיתות ז'-ח' בדגש טכנולוגיה, צפרות ואחוות עמים

e-mail: peled112@bezeqint.net

מר פיני פלד זכה בפרס על יוזמתו בפיתוח והרחבת תכנית לימודים ממוחשבת, תלת-שנתית ורב-תחומית, בדגש טכנולוגיה, צפרות, סביבה ואחוות עמים. מר פלד, בהתבססו על מסגרת כללית אשר התווה ד"ר יוסי לשם מאוניברסיטת תל-אביב, פיתח והרחיב את התכנית תוך התמקדות בגיאוגרפיה, ויצר תכנית תלת-שנתית מורחבת, המכוונת לתלמידים ברמה גבוהה יחסית, ובעלי רקע מוקדם במחשבים (כיתות מוקד בהתמחות היי-טק).

התכנית משלבת צפייה בציפורים הנוודות, מעקב אחר מפות הנדידה ברשת האינטרנט ואגב כך לימוד מפות ממקומות שונים בעולם, יצירת קשר עם צפרים ועם תלמידים מרוסיה ומארה"ב ויצירת אחוות עמים. התכנית משלבת מיומנויות מחשב ולימוד אנגלית כחלק אינטגרלי ומשמעותי. לדוגמא, התלמידים לומדים על הבעיות הנגרמות לחיל-האוויר בשל נדידת הציפורים, ויוצאים לסיורים ולצפייה בציפורים, כאשר מצטרפים אליהם גם הורים ומורים. מר פלד מקפיד להרחיב את התכנית, לגוונה ולהוסיף מטלות חדשות ובכך מבטיח אתגר וגירוי מתמיד לתלמידים הטובים ומטפח את יכולותיהם.

התכנית מטפחת פיתוח חשיבה עצמאית-מחקרית, טכנולוגית ויצירתית, ותורמת לעיצוב תלמיד המסוגל לעבוד בצוות, המשיג ציונים גבוהים, שהינו אדם "חושב גלובלית-פועל מקומית", לוקל-פטריוט ומודע לסביבתו.

התוכנית נלמדת כיום בכיתות התמחות היי-טק בחטיבת הביניים אורט-כרמים בכרמיאל והיא פועלת זו השנה השמינית ברציפות. הצלחת התכנית מתבטאת, בין היתר, גם במספר הנרשמים אליה: מדי שנה מצטרפים לתכנית כ-100 תלמידים ובסך-הכל לומדים ומשתתפים בה כ-200 תלמידים בחטיבת הביניים בכל שנה. יותר ויותר תלמידים בוחרים במקצוע הגיאוגרפיה במעבר לחטיבה העליונה, מספר הנרשמים לתוכנית גבוה וקיימת "משיכה" כלפי מעלה של תלמידים חלשים יותר בכיתה.

בנוסף, התכנית הוצגה בכנסים ובתערוכות בארץ ובעולם וזכתה להערכה רבה ולפרסים רבים.

התכנית מלווה את המחקר המשותף של אוניברסיטת תל-אביב, החברה להגנת הטבע וחיל האוויר, ונתמכת על-ידי אוניברסיטת תל-אביב והחברה להגנת הטבע.

אבלין פריימן

מחנכת כיתות י'-י"א, תיכון מקיף עמל
ע"ש בגין, צפת

מנהיגות כיתתית ככלי לשיפור הישגים משמעתיים, חברתיים ולימודיים

e-mail: freiman3@bezeqint.net

ההתמודדות של מחנכים בתיכון עם קשיים רבים - תפקוד שוטף והולם, הנעה ללמידה, הורים, מורים מקצועיים, הישגים, בעיות משמעת, בעיות אישיות ועוד, כאשר עומדות לרשותם שעתים ייעודיות בלבד - הביאה ליזומה ייחודית להקמת מנהיגות כיתתית. היוזמה נבעה מתוך התובנה שקיים צורך בהצללת ובפיוזור סמכויות, והיא הביאה את הגב' פריימן להקים בכיתת י' מב"ר בצפת מנהיגות כיתתית, המהווה דגם לחיקוי בבחינת: "נאה דורש נאה מקיים". בכך השכילה הגב' פריימן להפעיל בהצלחה מודל בו האחריות לתפקוד, להצלחה ולמימוש מלא של הפוטנציאל אינה חלקו של המחנך בלבד, אלא ערבות מלאה והדדית של החנך, המנהיגות, ההורים, המורים והמחנך.

המנהיגות הכיתתית מונה 7 תלמידים, אשר נבחרו על-ידי כל תלמידי הכיתה וקיבלו מהם ומהמחנכת את הסמכות המלאה להנהיג ולהוביל את חבריהם להצלחה בתחום הלימודי והאישי. המנהיגות פועלת זו השנה השנייה, בכיתה יא' מב"ר, המונה 26 תלמידים, וניתנת להפעלה החל מכיתה ז'. המנהיגות מהווה יד ימינה של המחנכת ושל ביה"ס, ובידה מופקדת האחריות על תפקוד כיתתי שוטף והולם, נוכחות קבועה, הגעה בזמן לשיעור, סדר לימוד תקין, עזרה לתלמידים חולים, תמיכה למתקשים בתחום הלימודי והחברתי - הכל בהנחיית המחנכת ובידיעתה. כל מנהיג מנהל יומן ומדווח על הנעשה במהלך כל שיעור. הדיווח נמסר למחנכת בפגישה השבועית, המתקיימת בערבים בבתי התלמידים, במהלכה נידונים הנושאים העולים מהדיווחים ומתגבשות דרכי פעולה המיושמות לאלתר, תוך שיתוף ההורים המארחים בדיונים ובהחלטות.

המנהיגות הובילה להכרה כי כל תלמיד אחראי בלעדי לכל בחירה שלו, ומכאן לקבלת התוצאות שנבעו מבחירתו לחיוב/לשלילה; ממוצע הציונים עלה מ-72 ל-77 לאחר שנה וחצי; ממוצע ההיעדרויות ירד מ-53 ל-17 בלבד ובעיות התלבושת והאיחורים נפתרו במלואן. כתוצאה מהצלחת היוזמה הוחלט להרחיבה לשכבות נוספות בבית-הספר. חברי המנהיגות מנחים את המנהיגויות החדשות ומסייעים בידן לקחת אחריות וערבות על חברי כיתתם.

אלף מלים של מחנך/הורה/מורה לא ישוו למילה אחת של חבר אמיתי, חבר שמסוגל לומר לך "שים לב אתה טועה"! בבחינת: "הוכח תוכיח את עמיתך..." (ויקרא י"ט, 17)

פרס זה נתרם ע"י קרן **אחיה** ע"ש אברהם וחווה קופ

חיה קמחי רכזת היסטוריה ותרבות ישראל

דפנה קול-מילמן רכזת שכבה ומורה לספרות ולתנ"ך

חטיבת הביניים ע"ש מיכה רייסר, ראשון לציון

תרבות ישראל ומורשת יאנוש קורצ'אק - מרכז למידה "עמי יחד"ש" ותכנית לימודים ייחודית

e-mail: kimchib@012.net.il

חיה קמחי ודפנה קול-מילמן זכו בפרס על יוזמתן לפיתוח תכנית לימודיים ייחודית, מקיפה ומעמיקה בתרבות ישראל ובמורשת יאנוש קורצ'אק לחטיבת הביניים בשילוב עם הקמת מרכז לימוד ייחודי. תכנית הלימודים שפיתחו היוזמות הנה תוכנית תלת-שנתית, רב תחומית והוליסטית, המקיפה את תחומי הפעילות של בית-הספר: הפדגוגי, הערכי, החברתי והקהילתי. התכנית נעה סביב ציר מרכזי – מגילת העצמאות, תוך דגש על אקטואליה ורלוונטיות. לצד התכנית, פיתחו היוזמות חוברות, המכילות מידע, אתגרים ומשימות לתלמידים בשכבות הגיל השונות על פי נושאי המגילה: "בה עוצבה דמותו הרוחנית והדתית", "דמותו המדינית", עקרונות "חירות, צדק ושלום", לקחי השואה ושוויון זכויות חברתי ומדיני.

במקביל לפיתוח התכנית, וכחלק בלתי נפרד ממנה, גייסו המורות את כל צוות המורים בבית-הספר, ובמשך שמונה שנים הקימו את מרכז "עמי יחד"ש" (ערכים, מורשת, יהדות, ישראל, חברה, דמוקרטיה, שואה). המרכז כולל מספר חדרי נושא מרשימים, מעוצבים, מכובדים ומכבדים: מרכז יאנוש קורצ'אק ללימודי השואה ומשנתו החינוכית וההומנית של קורצ'אק הוקם יחד עם האומן יצחק בלפר, מחניכי של קורצ'אק. המרכז פועל בתכנית תלת שנתית ומשלב מגוון תחומי דעת ופעילויות העשרה; מרכז תקומה ללימודי טרום מדינה; מרכז יהדות ודמוקרטיה ללימודי אזרחות, ערכי הדמוקרטיה, מורשת קרב, תודעה יהודית וזהות ישראלית; מרכז ללימודי ארץ ישראל - מרכז גיאוגרפי להכרת הארץ, נופיה ואתריה; ומרכז הישגי המדינה, הנמצא בשלבי הקמה. המרכז פעיל ודינמי, הוא מתחדש כל העת ומהווה חלק אינטגרלי בחיי החטיבה. המרכז מיועד לכלל תלמידי בית-הספר ופועל ברציפות בכל ימות השנה. בשנת הלימודים הנוכחית עברו תלמידי תיכון את סדנאות ההכנה לקראת הנסיעה לפולין במרכז, ושאיפת המורות היא להרחיב את פעילותו ולהפכו למרכז עירוני ואף ארצי.

רכזי שיפוט:

יוסי בן גל, מנהל תיכון ממ"ד צייטלין בתל-אביב
ד"ר אסתר גוסרסקי, סגנית מנהלת מכללת קיי בבאר-שבע
חדיג'ה טהא, מנהלת ביי"ס אל-מוסתקבל בג'לג'וליה
ד"ר מרים מבורך, נשיאת מכללת לוויןסקי בתל-אביב
ד"ר ג'אנם יעקובי, מנכ"ל המרכז ליעוץ משולב ומרצה ומנהל מרכזי אבחון במכון הערבי במכללת בית ברל

מעריכים:

הרב דוד אנסבכר, עמית במכון מנדל למנהיגות חינוכית
ד"ר ורדה בר, לשעבר מנהלת אגף החינוך בעיריית ת"א
חני ברודרסון, מנהלת מחלקת חינוך יסודי בעיריית ת"א
מרגלית גולדפרב, לשעבר ראש תחום החינוך המיוחד במכללת קיי
דורית גן-מור, לשעבר מנהלת תיכון שש שנתי "עתידיים" בחולון
ד"ר דרורי גניאל, מנהל חטיבת משאבי אנוש חינוכיים בסוכנות היהודית, לשעבר מנהל אגף החינוך בעיריית אילת ומנהל ביי"ס
ד"ר אנה הלר, זוכת הפרס לשנת 2004, מורה, מחנכת ומרכזת לטכנולוגיית חלל ולווינים בביה"ס להנדסאים של אוניברסיטת תל אביב
ד"ר עלי ותד, רכז אקדמי במכון להכשרת מורים ערביים במכללת בית ברל
מוזנה טיבי, מנהלת ביי"ס יסודי בטייבה
ד"ר ענת ירדן, ראש קבוצת ביולוגיה במחלקה להוראת מדעים במכון וייצמן
לידיה כרמי, לשעבר מנהלת חט"ב ומורה לאנגלית בתיכון אליאנס
דליה לין, הנחיית מורים, לשעבר מנהלת ביי"ס יסודי בקרית אנו
זהבה נתיב, לשעבר סגנית מנהל תיכון מקיף ג' בבאר-שבע
בתיה סמולר, לשעבר מנחה ויועצת בית ספרית בתיכון קציר בחולון ומנהלת ביי"ס בראשל"צ
ד"ר איברהים עאמר, כימאי, מפתח תוכנ"ח במדע וטכנולוגיה ומרצה בבית ברל
ד"ר סוהר ריחאני באשאראת, זוכת הפרס לשנת 2004, מנהלת פרויקט ניסויי בתיכון עירוני נצרת ומורה לביולוגיה
רונית רענן, מנכ"לית עמותת "כל ישראל חברים", לשעבר מנהלת פדגוגית רשת כ"ח-אליאנס ומנהלת חט"ב
זהר שרון, לשעבר מנהל תיכון מקיף אילת
עדה שרון, מנהלת מרכז פדגוגי אילת, לשעבר סגנית מנהלת חט"ב
חיה שרוני, ראש תחום החינוך המיוחד במכללת קיי

מעריכים מומחים:

פרופ' רפי נחמיאס, ביה"ס לחינוך באוניברסיטת תל אביב
אלונה פורקוש-ברוך, דוקטורנטית בביה"ס לחינוך בת"א בתחום
פעילויות פדגוגיות חדשניות משולבת תקשוב
יעקב שיינבוים, מפמ"ר אלקטרוניקה במשרד החינוך

חברי ועדת ההיגוי בפרס המורה היזם

יושבי ראש

ליאון רקנאטי
פרופ' יעקב קופ

רות אוטולנגי, לשעבר מנהלת האגף לחינוך על יסודי במשרד החינוך
בנימין אמיר, לשעבר ראש המינהל הפדגוגי במשרד החינוך
אבי בטלהיים, מ"מ וסגן עורך עיתון "מעריב"
גילה בן הר, מנהלת מט"ח, לשעבר ראש מינהל החינוך בעיריית תל-אביב
ד"ר אסתר גוסרסקי, סגנית נשיא מכללת קיי, באר-שבע
ד"ר שמואליק ויס, מנכ"ל עמותת "תעשיידע"
מיכאל חן, מנהל העמותה לתפנית בחינוך, קרן סאקט"א-רש"י
לירז לסרי, מנהלת פרס רקנאטי-צ"ייס-רש"י
ד"ר מירי לרנר, אוניברסיטת ת"א, מרכז פקטור ליזמות - ביה"ס רקנאטי
למינהל עסקים

בני מורן, מנכ"ל עמותת תפוח
פרופ' דוד נבו, ראש בית הספר לחינוך, אוניברסיטת תל-אביב
דיטה סלמן, ייזום וניהול פרויקטים חינוכיים
אסתר פפר, יו"ר האיגוד הישראלי למחשבים בחינוך
לאה רוזנברג, ראש המינהל הפדגוגי במשרד החינוך

חברי המועצה הציבורית

משרד החינוך

רונית תירוש, מנכ"לית משרד החינוך

שלטון מקומי

זאב בילסקי, יו"ר הנהלת הסוכנות היהודית וההסתדרות הציונית
אברהים ג'ראבעה, מנהל מחלקת החינוך במועצה מקומית שגב שלום
יעל גרמן, ראש עיריית הרצליה וראש ועדת החינוך במרכז השלטון המקומי
מוטי אביסרור, ירוחם

ארגוני המורים

יוסף וסרמן, יו"ר הסתדרות המורים
דב רוזנפרב, נציג ארגון המורים העל יסודיים

אקדמיה

ד"ר מרים מבורך, ראש מכללת לוינסקי לחינוך
פרופ' אמנון פזי, אוניברסיטה העברית, לשעבר יו"ר ות"ת
פרופ' נעמה צבר בן-יהושע, בית הספר לחינוך, אוניברסיטת תל-אביב
פרופ' זאב תדמור, יו"ר מוסד נאמן, הטכניון

מגזר עסקי וציבורי

בני גאון, נשיא ויו"ר "גאון החזקות"
שלמה דברת, שותף בכיר ומייסד Carmel Ventures
רוני דואק, יו"ר עמותת "ציונות 2000"
אלי הורביץ, יו"ר מועצת מנהלים, חברת "טבע"
גבי לוי, מנהלת קרן יהל ע"ש יהודה ליאון רקנאטי ז"ל
סטנלי ומארק צ"ייס, בעלים ומנכ"ל Delta Ventures
אליעזר שמואלי, לשעבר מנכ"ל משרד החינוך

מורים ומנהלי בתי-ספר

אריה ברנע, מנהל בית-הספר התיכון האזורי באר-טוביה
איה ח'ראדין, ביי"ס "סולטאן אל אטרש" בח'ורפיש
ח'דיגה טהא, מנהלת ביי"ס "ג'לג'וליה ב" בג'לג'וליה
ד"ר ריקרדו טרומפר, רכז מקצועות מדעיים בבי"ס המשותף חוף הכרמל
זהרה עמרמי, מנהלת ביי"ס "אליישר" בירושלים
שרה קירו, מורה למתמטיקה בבי"ס גבעת ברנר ומפתחת תוכניות לימודים
במכון ויצמן

נחמיה רפל, מנהל ביה"ס המשותף קבוצת יבנה

הורים, ארגונים ציבוריים ותקשורת

שמואל אבואב, מנכ"ל משרד הבינוי והשיכון, לשעבר ראש ועדת החינוך
במרכז השלטון המקומי
אלי אלאוף, מנכ"ל קרן סאקט"א-רש"י
עופר ברנדס, לשעבר יועץ בכיר לשר החינוך
ד"ר מיכאל ידוביצקי, הסוכנות היהודית
ד"ר מיכל לוטם, מנכ"ל ארגון "בטרם"
יהודה מימרן, ארגון "ממזרח שמש"
מיכאל מירו, קול ישראל
ירמיהו פרידמן בן-שלום, קיבוץ "בראשית" בירושלים
ארז פרנקל, יו"ר ארגון ההורים המרכזי
אלוף אלעזר שטרן, ראש אכ"א ולשעבר קצין חינוך ראשי בצה"ל

חברי ועדות השיפוט לאות לאיכות, מצוינות ומנהיגות ע"ש אילן רמון

רונה רמון	יו"ר עמותת "תעשיידע"
יואב שלוש	רמ"ד הכנה לצה"ל
רס"ן משה אביב	יו"ר "יורויזין"
שלמה אורן	זוכת האות בשנת 2004
עדי אלטשולר	נציג חיל האוויר
רס"ן אריה אלקובי	סגן נשיא "בואינג"
תא"ל (מיל.) אבי ברבר	Business Development Comm. Team Leader Global Technology Unit I.B.M Israel
אל"מ (מיל.) אשר וגנר	מנכ"ל "תעשיידע"
ד"ר שמואליק יוס	מנהלת גף מינהל החינוך, משרד החינוך
מירי ונד	זוכה האות בשנת 2001
שי זיטון	מנכ"ל לוטן תדמיות
יעל לוטן	מנהלת קרן יהל ע"ש יהודה ליאון רקנאטי ז"ל
גבי לוי	ס. מנכ"ל "תעשיידע"
אורית מי-דן	מנכ"ל "מתן מחשוב תפעול וניהול"
אלון סגל	מנהל שותף משרד רו"ח ברייטמן-אלמגור
אדיר ענבר	ראש האגף העל יסודי, משרד החינוך
יפה פס	מנכ"ל "פקר יד פז"
נלי פקר	ראש מנהל חינוך, עיריית ראש העין
אבי קמינסקי	CFO Medical Compression Systems (DBN)
עמוס רו	משנה למנכ"ל לארגון ומשאבי אנוש, מלונות דן
אהרון שחם	נשיא ויסוניק
ד"ר אבי שחראי	

חברי ועדות השיפוט המחוזיות של משרד החינוך:

מחוז

מנח"י	עפרה אבידור
ירושלים	ד"ר אשר הרמן
חיפה	ד"ר הנרייטה אקרמן
צפון	ד"ר אפרים נוימן
מרכז	ניצה שטרנהיים
דרום	לילית אזולאי-יוסף
חינוך התיישבותי	עליזה שרייר
תל אביב	דלית שטאובר

A letter from Rona Ramon

A warm welcome to our graduates and prizewinners.

I must tell you first of all how difficult it was to choose the winner. Each and every one of you is a heartwarming success story.

You are embarking on a new period in your lives, compulsory military service in which each of you contributes what he can to society and to Israel. In meeting with you, we have learned about your great motivation to do your share and use your inherent potential to the utmost, be it in the elite units or elsewhere. We have learned that for you, the sky's the limit.

We are here this evening to express our appreciation and admiration and to thank you for your great contribution during years of volunteering, which you do out of a sense of social responsibility. For our part, we have been granted the opportunity to salute you. We have heard your challenging and often amazing stories, modestly told, your belief and steadfastness shining through.

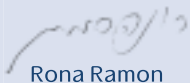
You have devoted countless hours of thought and action to establishing youth movements for exceptional children, to coordinating new volunteer groups, to running army preparation courses, and many other activities. And you have done all this out of a sense of giving, of purpose, and of gaining great satisfaction from your contribution.

Ilan believed in education. He he believed that our future, the future of this country, depends on you. He once wrote: "Children and young people are the future of development and progress, because they are open to new and creative ideas, not locked into prejudices. This is what makes them so important for our future."

The Ramon Prize is awarded to you for being natural leaders, for giving of yourselves to create a better future in Israel. I am convinced of your future success and that we will be hearing more about you. From where I stand - the future looks bright indeed!

I want to thank your parents for their support, of which we have heard so much from each of you. Being parents ourselves, we are well aware of the investment needed to raise children such as you.

I can offer no greater praise than to say that Ilan would have been very proud of you.

Rona Ramon

Col. Ilan Ramon, (1954–2003)

It was not by chance that Ilan Ramon was chosen to be the first Israeli astronaut.

Natural talent, serenity, steadfastness, openness to people and society, led Ilan along the road of excellence, a road full of deeds motivated by the values of truth - commitment to his family and to his country.

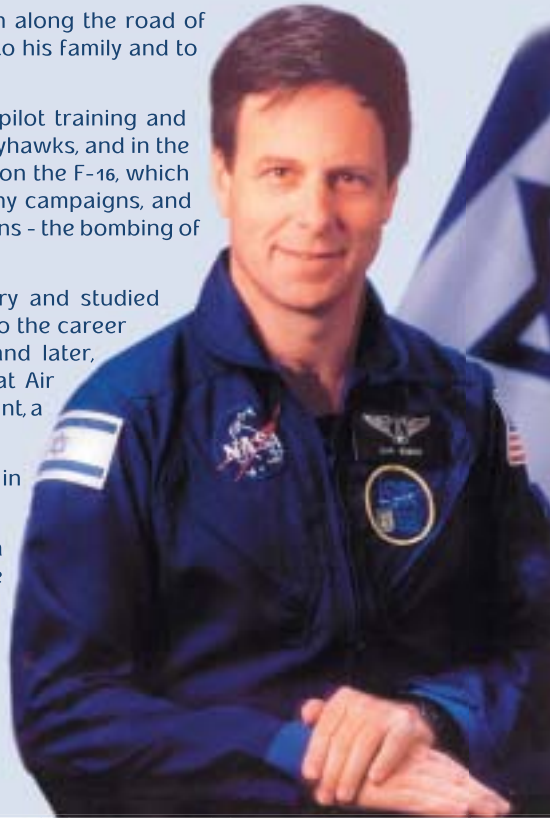
Ilan was an outstanding student at Be'er Sheva High School, volunteered for pilot training and graduated cum laude. At the start of his Air Force career he flew Mirages and Skyhawks, and in the 1980s he was one of the first pilots to travel to the United States for instruction on the F-16, which was to become Israel's new fighter plane. As an F-16 pilot, Ilan took part in many campaigns, and despite his young age (27), he was selected for the most special of all those missions - the bombing of the atomic reactor in Iraq in June 1981.

After serving as deputy commander of an F-16 squadron, Ilan left the military and studied electronics and computers at Tel Aviv University. After graduation he returned to the career army and was appointed deputy commander of a squadron of Phantoms, and later, commander of an F-16 squadron. In 1992 he was appointed Head of Section at Air Force Headquarters, and subsequently Head of the Air Force's Weapons Department, a position he held for three years.

Ilan was a member of the Lavi aircraft development team, and participated in various security projects.

In 1998 Ilan was selected and volunteered for a flight mission in the Columbia spacecraft. In his own special way, he took with him into space, along with the scientific tasks of the mission and the research projects of students, a sense of national pride. Both in the preparations for the flight and during it, we could see a man who, although experiencing something that few others mortals have experienced, was with us on our own level - unassuming, honest and warm.

In awarding the prize for excellence and leadership to Israel's youth, Ilan Ramon is our reference point. For all of us, he is the symbol of quality and excellence.

Industry, Entrepreneurship, Quality, Excellence and Education

Taasiyeda, the educational arm of the Israel Manufacturers Association, has set its sights on advancing students on the platform of industry - products, plants, machinery, materials and people - all of which provide ample opportunity for learning processes, both human and technological, for gaining familiarity with the world of the man-made, and for understanding the causes and motives that drive industry to its achievements - entrepreneurship, knowledge-sharing, teamwork, resolve, and a constant striving for quality.

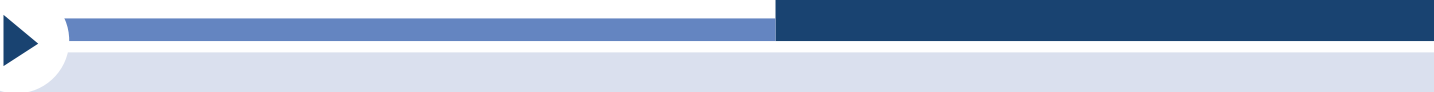
This makes industry only the didactic platform - the abstract illustration of the insights and values that are the basis of the educational consensus, in Israel and all over the world.

Taasiyeda operates in hundreds of schools and, with the help of professional instructors, industrialists, volunteers and teachers, it translates knowledge and resources from industry into curricula and educational action - in industrial enterprise courses, young inventors competitions, industry-oriented creative thinking workshops. Taasiyeda operates all over Israel and in all types of schools, from special educations schools to "regular" schools to gifted student centers, in Jewish schools and Arab schools, in the Dan region, in Beit Shean, in Arad, in Kiryat Malachi, in Jisr e-Zarqa, in Kiryat Ata and many more locations.

In each of these we promote the students (with the help of their teachers and the school team), instilling in them the beginnings of personal enterprise a different way of thinking, a different way of looking at the future.

It is this involvement in the values of entrepreneurship and quality that positions Taasiyeda (together with the Ministry of Education) as the most fitting association to award the Ilan Ramon Prize for Quality, Excellence and Leadership.

Yoav Chelouche
Chairman

We would like to express our thanks to the many educators – people from all parts of the education system – who joined in the idea of promoting and encouraging entrepreneurship in the education system. They contributed of their time, effort and vast experience, advised, operated and judged tirelessly. We also wish to thank Ofer Nimrodi, Avi Betelheim and the “Maariv” newspaper which waves the banner of supporting education and has given its sponsorship to the Entrepreneur Teacher Award.

It is our hope that the Recanati-Chais-Rashi Prize will arouse and promote, among teachers and the public, the worthy exposure of educational entrepreneurship with which we are blessed.

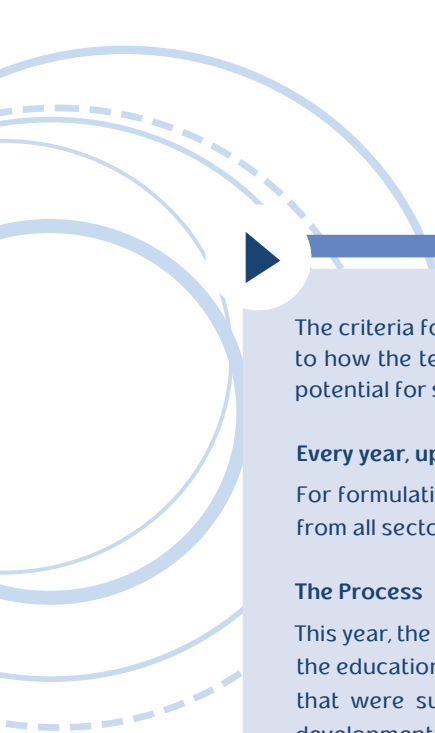
Leon Recanati

Yaakov Kop

chairmen

The criteria for assessing entrepreneurship and selecting the winning teachers relate to special content and teaching principles, to how the teacher acts within the school system, from the idea to its implementation, to identifying proven results, and to the potential for spreading that entrepreneurship.

Every year, up to 18 such enterprises are selected, and each teacher is awarded a prize of 10,000 NIS.

For formulating and applying the work methods, a steering committee and public council were appointed, whose members are from all sectors of education system and the business community in Israel.

The Process

This year, the second year of awarding the prize, 24 teachers were selected who lead 17 different enterprises in various sectors of the education system, in schools all over the country and in a wide range of study areas. They were selected from 250 enterprises that were submitted, in six stages assessed by 30 adjudicators with extensive experience in teaching, management and development, experts in various fields of knowledge who represent various sectors and regions of the country. In the first three stages of the process, independent assessments were obtained from at least two adjudicators, followed by discussion of points of view and emphases relating to the environment in which the teacher works.

Twenty-nine enterprises advanced to the fourth stage, in which the candidates were interviewed, the results and effects of the enterprises were ascertained by means of documents, telephone conversations, expert opinions and site visits to the schools. The fifth stage included discussion in a forum of the adjudicating panel, and in the final stage the assessors were joined by representatives from the public council.

After the Award

Investigations are currently under way for enabling the dissemination of information about the program, the prizewinners and their methods in order to find ways of assimilating their work into the system at the local, regional and national level, and for encouraging contacts between teachers and appropriate entities at home and abroad in order to assist and support their continued contribution to the education system and to society.

Recanati-Chais-Rashi Award for the Entrepreneur Teacher

The centrality of the education system, its role in society and economics, and its large part in social budgets and national product, are undisputed - education stands out among those fields on whose progress and importance the public consensus depends. Nevertheless, and perhaps because of this, the achievements of the education system are sometimes - and recently in particular subject to waves of criticism, the focus of which is often the teachers, their standard and the quality of their teaching.

Without minimizing the importance of critical processes and of the demand and striving for improvement, education is the work of numerous teachers and educators; they are the ones actually "in the field", and their work and its daily demands are the structure, the process, whose results are under constant scrutiny.

The Entrepreneur Teacher Award was established to identify and spotlight teachers and schools all over the country and in all parts of the education system, whose educational actions are oriented towards entrepreneurship that merits special attention.

The idea for the award was developed by the undersigned and initiated by us two years ago. This year we were joined by Stanley Chais, an American businessman known for his involvement in the educational sphere, and the Sacta-Rashi Foundation, the most prominent education and welfare foundation in Israel. Being great believers in entrepreneurship, we see great importance in emphasizing and transferring it to the education system, and believe in the power of teachers (and groups of teachers) to initiate, motivate and foster these qualities in their work environment. Therefore we have set ourselves a common goal to assist in locating such motivating forces within the system. We have initiated, with the blessing of the Ministry of Education and its director-general, Ronit Tirosh, a venture with the teacher at its center that targets all teachers and educators in all educational sectors in Israel from elementary school level to institutions for higher education.

The program is designed to seek out those teachers whose work reflects ability and achievement over and above dedication and competent performance of the standard curriculum. It identifies teachers who have succeeded in developing unique initiatives which apply effective responses to the problems and challenges arising from the complex and ever-changing reality of today's schools, and promote the scholastic and educational achievements of their students: achievements which will allow them to contribute during their military service, succeed in their university education, integrate into the economy and contribute meaningfully to society.

Enterprise, excellence and leadership by students and teachers for a better society in Israel

It is often said - "We have few natural resources, few sources of energy, not even size that can become quality - our strength is in our people". But that will remain a cliché as long as we do not apply ourselves to nurturing these people in order to create a better, fairer and more tolerant society here in Israel.

This booklet describes two enterprises whose purpose is to put the spotlight on the person and on society in Israel - the actions of teachers and of students whose methods and deeds reflect leadership and enterprise that strive for quality and excellence - The Ilan Ramon Prize for Quality and Excellence, which is awarded by the Taassiyeda Association, and the Recanati-Chais-Rashi Entrepreneur Teacher Award.

These two enterprises have joined together in one ceremony, to salute the two main partners in the education system and to note the forces that are expanding the circle of entrepreneurship and excellence in that system

Yoav Chelouche

Chairman
Taassiyeda Association

Shraga Brosh

President
Manufacturers Association
of Israel

Leon Recanati

Chairmen
Recanati-Chais-Rashi Award
for the Entrepreneur Teacher

Yaakov Kop

מדינת ישראל
משרד החינוך
התרבות והספורט

אות רמון לאיכות, מצוינות ומנהיגות
עמותת "תעשיידע"
יו"ר: יואב שלוש
מנכ"ל: ד"ר שמואליק ויס
מנהלת אות רמון: אורית מי-דן
בית התעשייה, רח' המרד 29, תל-אביב, 68125
ת"ד 50047, תל-אביב, 61500
טל: 5198827 - 03, פקס: 5198702 - 03
office@think.org.il, www.think.org.il

מעדיב

פרס רקנאטי • צ"יס • רש"י
למורה היזם

פרס רקנאטי-צ"יס-רש"י למורה היזם

יו"ר: ליאון רקנאטי ופרופ' יעקב קופ

מנהלת: לירז לסרי

מדינת היהודים 85, ביזנס פארק, הרצליה, 46140

טל: 6416067 - 03

info@rcr.org.il, www.recanati-chais-rashi.org.il